

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostního managementu

Katedra bezpečnostních studií

Tetování jako sociálně patologický jev

Bakalářská práce

Tattooing as a socio-pathological phenomenon

Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

Mgr. Čermáková Natálie

AUTOR PRÁCE

Hana Račlová

Praha

2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Kralupech nad Vltavou, dne 5.3.2024

Hana Račlová

Poděkování

Mé poděkování patří především paní Mgr. Natálii Čermákové za odborné vedení práce, cenné rady a vstřícnost při konzultacích a vypracování bakalářské práce.

ANOTACE

Tato bakalářská práce se zabývá tetováním v souvislosti se sociální patologií. Část práce je věnována důležitým pojmům, způsobům aplikace tetování, běžně používaným stylům a dále funkcím, které tetování nese. Také jsou uvedeny první dochované zmínky o existenci tetování, jednotlivé techniky, od historických po ty nejnovější a zdravotní rizika, která s tetováním souvisí. Hlavní částí práce je přiblížení motivace k jeho pořízení, s čímž souvisí možný výskyt patologie, proto jsou dále zmíněny její některé formy a otázka subkultur v návaznosti na něž rozebrán význam tetování u kriminálně orientovaných jedinců. Cílem práce byla deskripce a analýza souboru relevantních poznatků o fenoménu tetování v kontextu sociálně-patologických jevů.

KLÍČOVÁ SLOVA

Tetování * motivace * patologie * zdraví * dopady * subkultura *
sebepoškozování * kriminalita

ANNOTATION

This bachelor's thesis deals with tattoos in the context of social pathology. Part of the thesis is devoted to important concepts, methods of tattoo application, commonly used styles, and the functions that tattoos carry. Also included are the first surviving references to the existence of tattoos, the different techniques, from the historical to the most recent, and the health risks associated with tattooing. The main part of the thesis is an approach to the motivation for its acquisition, which is related to the possible occurrence of pathology, therefore some forms of it are also mentioned and the question of subcultures in relation to which the importance of tattoos in criminally oriented individuals is discussed. The aim of the thesis was to describe and analyse the body of relevant knowledge on the phenomenon of tattooing in the context of socio-pathological phenomena.

KEYWORDS

Tattooing * motivation * pathology * health * effects * subcultures * self-harm
*crime

Obsah

1. Úvod	8
2. Základní pojmy	9
2.1. Norma	9
2.2. Sociální deviace	9
2.3. Sociální patologie	10
2.4. Tetování	10
2.5. Tatér	12
2.6. Symbol	12
3. Techniky tetování	14
3.1. Základy pro tetování	14
3.2. Handpoke	15
3.3. Tetování pomocí strojku	15
3.4. Tetování vyšíváním	16
3.5. Tetování pomocí zjizvování	16
3.6. Tetování technikou Tebori	17
3.7. Tetování hennou	17
4. Metody přenosu motivu na kůži	18
5. Historie tetování	20
5.1. Historie tetovacích strojků	21
5.2. „Ötzi“ Muž z ledu	22
5.3. Amunet – egyptská mumie	22
5.4. Maorské tetování	23
5.5. Tetování v Indii	23
6. Význam tetování	24
6.1. Funkce tetování	24
6.1.1. Funkce rituální	24
6.1.2. Funkce esteticko – erotická	24
6.1.3. Funkce magicko-náboženská	25
6.1.4. Funkce léčebně-preventivní	25
6.1.5. Funkce komunikační a identifikační	25
6.1.6. Funkce sociálně-skupinová	25
6.1.7. Funkce statuárně – hierarchická	25
6.1.8. Funkce individualizační	26

7. Styly tetování	27
8. Motivace	31
9. Sociální patologie tetování.....	32
9.1. Tetování jako forma závislosti	33
10. Tetování subkultur	34
10.1. Subkultury v ČR.....	34
10.2. Námořní tetování	35
11. Kriminální tetování	37
11.1. Vězeňské tetování	39
11.2. Japonsko a Yakuza	43
11.3. Čínské triády.....	44
12. Tetování z hlediska zdraví člověka	46
12.1. Informace pro klienta před provedením tetování:.....	46
12.2. Zdravotní následky.....	47
12.3. Psychické následky.....	48
13. Sociální dopady tetování	49
13.1. V České republice.....	50
14. Závěr	52
Použitá literatura	55

1. ÚVOD

Tématem této bakalářské práce je pojetí tetování jako sociálně-patologického jevu. Tetování samo o sobě má kořeny ve velmi dávné historii, první doložené důkazy jsou dokonce z doby přibližně třech tisíc let před naším letopočtem. Dnešní tetování je velmi často vnímáno některými, především netetovanými, lidmi jen jako estetická záležitost, ale pro ty tetované tomu tak není, i dnes mají tetování stejně jako v historii různé významy, které se ale postupně s vývojem společnosti mohou měnit, ať už ty estetické, tak i náboženské, rituální, osobní a další, které v práci budou lehce rozebrány. Stejně tak se s vývojem společnosti změnily, nebo spíše vylepšily techniky aplikace tetování, od původního používání naostřených kostí a přírodních barev až po elektrické strojky a chemicky vytvářené barvy.

Cílem této práce je deskripce a analýza souboru relevantních poznatků o fenoménu tetování v kontextu sociálně-patologických jevů.

V první řadě je vysvětleno několik základních pojmů, které budou v průběhu práce hojně využívány, jiné jsou vysvětleny až dále u kapitol jich se týkajících. Průběžně jsou porovnávány významy tetování z historie a současnosti, popsáno jak se tetovalo dříve a dnes v různých kulturách. Práce je zaměřena na patologii tetování a v návaznosti na ni i na subkultury tetování a to především na tu v kriminálním prostředí. Jednou z kapitol je také výčet možných zdravotních komplikací souvisejícími s procesem tetování. A v neposlední řadě se práce zabývá sociálními dopady.

V práci jsou využity nejen české, ale i zahraniční zdroje, které byly při zpracovávání velmi přínosné. Některé informace, které jsou v práci uvedeny ovšem nebylo možné získat z vědecky relevantních zdrojů, proto byly využity i zdroje populárně zabarvené, které by mohly působit vágně a nespolehlivě, nicméně veškeré informace z nich získané, které jsou v práci použity, jsou ověřené i na základě dalších zdrojů. V těchto několika málo případech se jedná o bulvární zpravodajský typ webových stránek, nebo blogy jednotlivců.

2. ZÁKLADNÍ POJMY

Na úvod je třeba si vysvětlit některé pojmy se kterými se během práce budeme nejčastěji setkávat a souvisí s rozebíranou problematikou. Některé další pojmy budou vysvětleny níže v textu u jednotlivých kapitol.

2.1. Norma

Normu můžeme pojmut třemi způsoby, jedním z nich je pojetí toho, co je „normální“, standartně se dle statistického hlediska vyskytuje a je běžně zjistitelné. Druhý koncept se používá především ve starší sociologii a sociální psychologii a jde o jakékoliv sociokulturní regulativum (z latinského regula = pravidlo/pořádek), jenž působí v konkrétní situaci na lidi či členy skupiny a ovlivňuje je stejným způsobem. Třetí pojetí je často bráno jako základní, jelikož označuje obecné pravidlo, které by měli jedinci během svého chování respektovat a které se pro ně bere jako závazné.

Souhrnně můžeme říct, že norma je ideální stav, hodnotící kritérium, nejlepší možná varianta, či měřítko, které může být předepsáno a vyžadováno, její přijetí přináší do celé komunity řád a pořádek a usnadňuje orientaci jedince ve společnosti v návaznosti na regulaci a usměrnění jeho projevů a chování. „Sociokulturní normy se s ohledem na potřeby, hodnotovou orientaci a nově získávané kolektivní zkušenosti společnosti v průběhu času mění.“¹

2.2. Sociální deviace

„Sociální deviací rozumíme takový způsob jednání, který není konformní vůči společenské normě, která je většinovou populací akceptována a jejíž porušení může být morálně nebo právně sankcionováno“²

Chápeme ji jako porušení nebo odchylku od sociální normy nebo od skupiny norem, nebo nerespektování nároků, které na daného jedince případně skupinu klade stanovující systém, či jako jinou formu chování ke stanovené nebo

¹ VÁGNEROVÁ, Marie. *Současná psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-87408-03-2

² FISCHER, Slavomila ŠKODA, Jiří. *Sociální patologie: závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení*. Psyché (Grada). Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5046-0

všeobecně přijímané normě. Jednou z jejích forem je i trestná činnost, není možné je spolu ale ztotožňovat, to samé platí pro protispolečenské chování, byť většina forem deviantního sociálního chování tuto povahu má také.

Sociální deviace, tedy odchylka od normy, může být buď negativní (negativní neboli špatné následky), která je častější, nebo pozitivní (kladné následky). Mezi negativní sociální deviace můžeme zařadit například kriminalitu, promiskuitu, různé sekty, rasismus, korupci, alkoholismus, užívání drog, bezdomovectví, a jiné. Naopak k pozitivním sociálním deviacím řadíme vědeckou činnost, workoholismus. Striktní dodržování pravidel je možné zařadit do obou kategorií, záleží o jakou konkrétní situaci by se v danou chvíli jednalo.

2.3. Sociální patologie

Sousloví sociální patologie pochází z řeckého *logos* = slovo/nauka a *pathos* = utrpení/vzrušení. „*Sociální patologie se zabývá takovými zákonitostmi projevů chování, které společnost považuje za nežádoucí, protože porušují morální, právní nebo sociální normy*“³ Obecně lze říct, že tento pojem zahrnuje společensky nebezpečné jevy a formy deviantního chování, které je možné sankcionovat. Herbert Spencer (1820-1903; sociolog a filozof), který hledal souběžnost mezi patologií sociální a patologií biologickou zavedl tento pojem „sociální patologie“ do sociologie.

Sociální patologii lze také pojmovit jako mezioborovou vědní disciplínu, vycházející ze sociologie a propojuje se s psychologíí, kriminologií, právem a dalšími obory. Předmětem zkoumání jsou v tomto případě negativní, společensky nepřijatelné a neakceptovatelné jevy, včetně jejich charakteristiky, zkoumání příčin vzniku a důsledků. Její součástí je také prevence a zjištění, jak je možné je vyřešit.

2.4. Tetování

Tetování, jinak také tatuáž nebo tetováž je trvalá značka či vzor, který je vytvořený na těle vnesením pigmentu skrze ranky v kůži.⁴ Encyklopedie Britannica definuje

³ FISCHER, Slavomil, ŠKODA, Jiří. *Sociální patologie: analýza příčin a možnosti ovlivňování závažných sociálně patologických jevů*. Psyché (Grada). Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2781-3

⁴METYCH, Michael. *Tetování – zdobení těla*. Online. Aktualizováno 15.2.2024. In: Britannica. Dostupné z: <https://www.britannica.com/art/tattoo>. [cit. 2024-02-26]

pojem následovně: „*Tetování je stálou a nepostradatelnou kresbou, či ornamentem vytvořeným na těle vpravením barviva pod kůži nositele*“⁵

Mezi původní pojmenování patřilo z Tahiti „tatau“ („označovat“), ze Samojských ostrovů „tatau“ („kreslit“) a z Malajsie „tatu“ neboli „rána“. Dnes je v různých jazycích slovo tetování více méně podobné, například ve Švédsku je to „tatuering“, v Norsku a Dánsku „tatovering“, v Americe a Anglii „tattoo“, v Holandsku „tatoeage“, v Maďarsku „tetoválás“. Jsou ale země, které mají pro tetování své vlastní názvosloví, jimi e v Japonsku „irezumi“, v Grónsku „kakiorneq“, na Havaji „kaku“

Tetování patří mezi nejstarší techniky zdobení těla a v historii mělo důležitou kulturní a sociální funkci, kterou v dnešní době bohužel již postrádá, protože se z něj stala spíše módní záležitost. Jelikož proces tetování představuje proces zaznamenání symbolu na lidskou kůži, je možné o něm mluvit jako o metaznaku. Tetování jako takové můžeme rozdělit do tří následujících skupin: černé, vícebarevné a jizvové.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, vyžaduje k aplikaci tetování, jakožto zásahu do tělesné integrity souhlas dotyčného člověka, případně jeho zákonného zástupce jedná-li se o nezletilou osobu.

§93, odst. 1, z. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník – „*Mimo případ stanovený zákonem nesmí nikdo zasáhnout do integrity jiného člověka bez jeho souhlasu uděleného s vědomím o povaze zásahu a o jeho možných následcích. Souhlasili někdo, aby mu byla způsobena závažná újma, nepřihlíží se k tomu; to neplatí, je-li zásah podle všech okolností nutný v zájmu života nebo zdraví dotčeného.*“⁶

§93, odst. 2, z. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník – „*Zákonný zástupce může udělit souhlas k zásahu do integrity zastoupeného, je-li to k přímému prospěchu osoby, která není schopna dát souhlas sama.*“⁷

⁵ The New Encyklopedia Britanica. Encyklopedia Britanica. str.578. 1993. ISBN 978-80-8522-9571-7

⁶ ČESKO, 2012. *Zákon č. 89/2012 Sb.; občanský zákoník*. Online. In: *Zákony pro lidi*. AION CS, © 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>. [cit. 2024-01-22]

⁷ „Tamtéž“

§94, odst. 1, z. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník – „Kdo chce provést na jiném člověku zákrok, vysvětlí mu srozumitelně povahu tohoto zákroku. Vysvětlení je řádně podáno, lze-li rozumně předpokládat, že druhá strana pochopila způsob a účel zákroku včetně očekávaných následků i možných nebezpečí pro své zdraví, jakož i to, zda přichází v úvahu případně i jiný postup.“⁸

§94, odst. 2, z. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník – „Uděluje-li souhlas za jiného jeho zákonný zástupce, podá se vysvětlení i tomu, kdo má být zákroku podroben, je-li schopen úsudku, způsobem přiměřeným schopnosti dotčeného vysvětlení pochopit“⁹

2.5. Tatér

„Tatér je umělec, který se specializuje na tvorbu tetování na lidské kůži. Jeho práce zahrnuje návrh tetování, překreslení na kůži a poté vytvoření trvalého obrazu pomocí speciálních inkoustů a jehel. Tatér musí při své práci dbát na přísná hygienická pravidla a sterilizaci nástrojů. Tato profese vyžaduje umělecký cit, kreativitu a zručnost.“¹⁰

2.6. Symbol

Podle Barbory Vegrichtové je symbol poznávacím znamením či objektem, jenž je nositelem zašifrovaného poselství nebo informace¹¹ „Obecně se jedná o pojem, gesto, děj, zvuk, věc, geometrický obrazec, barvu, a podobně, pokud působí jako podnět se zástupnou funkcí, respektive znak, který znamená něco ještě jiného, než co přímo vyjadřuje, z něhož může být něco poznáno nebo vyvozeno.“¹²

Slovo symbol je odvozeno z řeckého „symbolon“ nebo „symballein“, což v překladu znamená dávat dohromady, spojovat nebo slučovat. Symboly nás odkazují na něco neobyčejného, mnohdy až nadpozemského a mají dar, který nám umožňuje věřit. Symbol je velmi často vnímán jako předmět, který nese

⁸ „Tamtéž“

⁹ „Tamtéž“

¹⁰ Edukee. *Tatér*. Online. ©2024. Dostupné z: <https://edukee.cz/profese/tater>. [cit. 2024-02-24]

¹¹ VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Symbolika kriminálního tetování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. ISBN 978-80-7380-579-1.

¹² Sociologická encyklopedie. *Symbol*. Online. Aktualizováno 7.3.2018. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Symbol>. [cit. 2024-03-01]

hluboký a skrytý význam. Slouží jako efektivní dorozumivací prostředek ve chvílích, kdy je potřeba utajit či zakódovat nějakou zprávu nebo informaci.

Symbyly v rovině tetování je možné chápat také jako filtry, skrze které osoba sděluje své zkušenosti, je nositelem mnoha informací pro ostatní, může se jednat buď o demonstraci příslušnosti k určité skupině, ukázání sociálního statusu, nebo o zvýšení vlastní atraktivity.¹³

Velké množství symbolů, které běžně využíváme v životě, je možné intuitivně rozluštit. Jiné symboly jsou možné rozeznat, pouze s předpokladem, že dotyčná osoba je členem nebo příznivcem určité skupiny lidí, která má společný zájem, cíl, nebo náplň. Některé symboly jsou naopak těžko rozluštitelné, bez větší znalosti „gramatiky“ těchto symbolů není možné nalézt klíč k jejich rozluštění. Ty symboly, které nejsou na první pohled instinktivně rozluštitelné, tedy potřebují hlubší zkoumání.

¹³ LAY, N, Thomas. Symbols to Grow on. Online. *Journal of Religion and Health*, str. 181. 1980, vol. 19, no. 3, s. 180-185. Dostupné z: <https://doi.org/10.1007/BF00990135>. [cit. 2024-02-15]

3. TECHNIKY TETOVÁNÍ

Způsobů, jak tetovat, existuje mnoho, v dnešní době se nejvíce využívá forma, kdy tetujeme pomocí tetovacího strojeku či tradiční ruční metody Handpoke. Mezi méně časté, ale z historie stále zachovalé metody řadíme například takzvané vyšívání. V Japonsku se stále a poměrně často tetuje pomocí techniky Tebori.

Rozlišujeme tři základní typy tetování, nezávisle na technice jejich provedení: černé, polychromové (vícebarevné) a jizvové.¹⁴

3.1. Základy pro tetování

Motiv se nanáší na pokožku, která je oholená, řádně vydezinfikovaná a osušená. Kůže nesmí být mastná a musí být zbavena všech nečistot. Veškeré nástroje, které bude tatér během procesu používat musí být sterilní a měl by pracovat ve sterilních rukavicích. Jakmile je vše připraveno, tatér obtiskne či vytvoří předlohu motivu výsledného obrázku na kůži. Zpravidla se jako první tetují obrysy a poté zbytek. Přebytky barvy, které postupně vytékají jak z ran na kůži, tak i ze samotných jehel je potřeba v průběhu otírat a místa opět dezinfikovat. Klient je během tetování položen na lůžku nebo židli, záleží na umístění tetování a komfortu jak pro tatéra, tak i klienta. Jakmile je tetování u konce, tak se celá oblast pečlivě otře, opět vydezinfikuje a buď se tetování překryje silnou vrstvou vazelíny a igelitovou fólií, nebo se čerstvé přelepí speciální hojivou průhlednou náplastí, která se sundá dle doporučení tatéra za zhruba tři až sedm dní.

V dnešní době máme k dispozici různé velikosti jehel, jednak tenké, kterými se tetují linie a kontury a jednak také silnější pro stínování a vybarvování. Abychom chápali, jak hluboko se jehla při tetování zapíchne, musíme si říct, že kůže se skládá ze tří vrstev, a to epidermis (pokožka, 0,1 milimetrů), dermis (škára, maximální tloušťka je 2,5 milimetrů) a podkoží (podkožní vazivo). Jehla tedy proniká skrze vrchní vrstvu epidermis do vrstvy druhé, dermis a inkoust se zde usadí v rozmezí 1,5 až 2,5 milimetrů. Dermis je vrstva kůže, která se neobměňuje, k poškození tetování tedy může dojít jen při hlubokém poranění.

¹⁴ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha: Mladá fronta, 2014; ISBN 978-80-204-3286-5

Bolest při samotném tetování je čistě individuální záležitostí, která záleží na mnoha faktorech.

3.2. Handpoke

Handpoke je jednoduchá tradiční ruční technika při které se používá jehla a barva, ovšem bez užití tetovacího strojku, díky tomu je mezi tatérem a klientem přímý kontakt. Tato technika je považována prapůvodní a v dnešní době se stává poměrně oblíbenou. Někdy je nazývána jako stick-and-poke tetování. Častěji se používá k tetování malých a jednoduchých designů. Lidé si tento způsob vybírají kvůli jeho originálnímu a tradičnímu způsobu zároveň. Tetování může trvat déle, jelikož je jehla namáčená do inkoustu vpichována do kůže tečku po tečce, jedná se tím pádem o velmi originální práci tatéra, protože každá linka je jiná, záleží na šikovnosti a zručnosti tatéra.

Stejně jako u tetování pomocí strojku musí tatér dodržovat všechna hygienická doporučení. Mezi hlavní výhody této metody se řadí rychlá hojivost pokožky, vzhledem k tomu že handpoke je šetrnější technika, kdy se jehla zapíchne do jednoho místa pouze jednou než za pomocí strojku, kdy se do jednoho místa zabodne několikrát. Další výhodou je pak menší bolestivost. I cenově vyjde tetování technikou handpoke levněji než jiným způsobem.

3.3. Tetování pomocí strojku

V současnosti se k tetování nejčastěji používají tetovací strojky, konkrétně ty rotační, navíc s kmitočtem 60 až 160 otáček za sekundu jsou velmi rychlé a práce s nimi může tedy více než jednotlivé vpichy připomínat tah tužkou. Níže je uvedené rozdělení třech základních typů rotačních strojků.

Rotační strojek typu PEN je celkem lehký na údržbu a jeho váha činí zhruba od 120 do 160 gramů. Má univerzální zdvih a to 3,5 milimetrů, díky němuž je ideální i pro začátečníky, navíc je vhodný jak pro linkování, tak i pro stínování a velmi dobře se s ním pracuje, zdvih ale není možné změnit (nastavit). To samé platí i u tvrdosti, která se také změnit nedá. Tento typ strojku je běžně dostupný a vyráběný několika značkami, pokud není nijak poškozen, tak tetuje vždy stejně. Na druhou stranu je jeho pořizovací cena oproti ostatním strojkům vyšší a aby ho

mohl tatér používat k profesionální práci, je třeba velmi silného motoru a jeho použití je možné pouze s tetovací cartridge

Tetovací strojek typu Direct Drive – Oproti strojku typu PEN je mnohem lehčí, lze měnit zdvih, tak jak je zrovna potřeba, a i cenově se jedná o dostupnější typ. Je také vhodný k linkování a barvení větších ploch, ale stínování s ním se už moc nedoporučuje. Jeho použití je možné jak s klasickou jehlou, tak si ho šikovný tatér zvládne přestavět i k použití cartridge, k tomu ale bude nadále potřebovat direct se silným motorem.

Tetovací strojek typu GUN – Opět i tento typ má oproti strojku typu GUN menší hmotnost, velmi nízké vibrace, skvěle se ovládají a mají nižší pořizovací cenu. Zdvih má typ GUN ale opět pevně nastavený, což může pro některé činit určité komplikace (častá výměna strojků během tetování). Jeho majitel by měl být manuálně zručný i po jiné než jen umělecké stránce, je třeba ho totiž pravidelně udržovat, a to ve smyslu dotahování osy motoru a výměny táhla. Jedná se o lehce zničitelný typ strojku.¹⁵

3.4. Tetování vyšíváním

Při této technice se používá pouze jehla a niť, která se namáčí do inkoustu. Jde o metodu, kdy se doslova barva všívá do kůže, krátkou bavlněnou niť namočenou v inkoustu tatér navleče na šicí jehlu, kterou potom protahuje kůží. Tuto techniku nejvíce využívali obyvatelé arktických oblastí od Sibíře přes Čukotku až po Aljašku, jednalo se především o Eskymáky, Evenky, Čukče. V dnešní době je jediným tatérem v České republice, respektive i ve střední Evropě, který se profesionálně této technice věnuje, Martin Štuler, a to v pražském ateliéru *Inkdividual*.

3.5. Tetování pomocí zjizvování

Jednou z původních metod tetování bylo nejprve zjizvení kůže a do čerstvé rány se následně vnášelo či vtíralo barvivo. Tuto metodu nejčastěji využívali Maoré a Indiáni ze střední Ameriky, ti rány zasypávali sazemí.

¹⁵ Protetovani.cz. *Druhy rotačních strojků a jejich hlavní výhody a nevýhody*. Online. ©2020. Dostupné z: https://www.protetovani.cz/index.php?route=extension/blog/blog_post&epost_id=21. [cit. 2024-02-29]

3.6. Tetování technikou Tebori

Jedná se o tradiční japonskou techniku ručního tetování, která má svou tradici a historii trvající již několik staletí. Technika tebori je způsob tetování za pomoci bambusových hůlek a jehly. V porovnání s tetováním za pomoci strojku se jedná opět o méně bolestivou metodu a lépe se hojí. Tento styl je typický pro oblast Japonska, nejvíce pro gang Yakuza. V České republice se tímto stylem tetování zabývá Karel „Charlie“ Doležal z Ostravy, který se této technice věnuje od roku 2010.

3.7. Tetování hennou

Tetování hennou je dočasné bezbolestné tetování speciální tetovací pastou, která se získává z rostliny stejného názvu. Jedná se o motivy v oranžové až tmavě hnědé barvě.

Pastu vytvoříme z přírodního prášku a poté k ní přidáme dostatečné množství vody, nejlépe ji pak takto namíchanou necháme jednu až dvě hodiny odstát. Následně ji aplikujeme na kůži pomocí štětce nebo plastového kornoutu, necháme alespoň třicet minut zaschnout (čím déle pastu na kůži necháme, tím tmavšího výsledku dosáhneme). Jakmile se začne pasta vysušovat, případně odlupovat, nanese se na kůži tenká vrstva krému, který mastí, jakmile henna úplně zaschne, tak se pomocí plochého tupého předmětu odloupe zaschlá pasta.

Zprvu barva působí světle, nicméně po chvíli ztmavne a během prvních 48 hodin je velmi sytá, poté začne blednout. Vzor vydrží zhruba jeden až tři týdny, záleží na umístění, tělesné teplotě a typu kůže. Tetování ale nelze jednoduše smýt, musí se počkat až barva vymizí sama.

4. METODY PŘENOSU MOTIVU NA KŮŽI

- Tetování rovnou na kůži bez přípravy motivu

způsob praktikují spíše velmi zkušené tatěři, kteří ví, co a jak mají klientovi vytetovat. Buď dá klient tatérovi „volnou ruku“, tak že tatérovi plně důvěřuje a motiv třeba upravuje během procesu, tím pádem je z tetování originální neopakovatelný motiv, nebo se třeba tetuje osoba sama na sobě a chce si vytetovat to, co jí zrovna napadne.

- Návrh motivu přímo na kůži pomocí fixek na tělo

Často využívaný způsob, pokud jde o hůře dostupné místo, kde není možné například otisknout motiv z papíru, nebo chce-li klient do motivu něco přidat, případně, má-li zájem o originální dílo tatéra, ale chce ho vidět na kůži a případně si ho upravit. Jde o postup, kdy tatér motiv nejprve nakreslí speciálními fixy na tělo klienta, kde chce mít tetování umístěno a teprve poté (podle předlohy – na základě nakresleného motivu) tatér začne pracovat s inkoustem.

- Přenos motivu přes kopírovací (uhlový) papír

Jedná se o nejběžnější způsob přenosu motivu na kůži. Motiv, který si klient vybereme se vytiskne na klasické tiskárně, poté se vyzkouší velikost a umístění na těle klienta, pokud něco nesedí, tak se motiv ještě upraví v počítači a znovu vytiskne, možnost opakování není nijak omezena. Jakmile je klient s motivem spokojený položí se na kopírovací papír a tlakem tužkou se obtáhne. Pro přenos a zafixování motivu na kůži se používá speciální gel na přenášení motivu, který se nanáší ve velmi tenké vrstvě, nechá se lehce zaschnout, motiv na papíru se přiloží na tělo a drží 30-60 sekund. V případě, že by se otisk nepodařil, tak se kůže očistí a proces se opakuje.

- Příprava motivu pomocí termokopírky

Termokopírka funguje tak, že tisková hlava, která obsahuje několik polovodičových topných tělísek, které se zahřívají průchodem elektrického proudu a při styku s termo citlivou vrstvou papíru výrazně mění barvu. Při kopírování na této kopírce se vloží motiv a termopapír u kterého se vyndá poloprůhledný žlutý papír a poté se kopíruje.

- Tisk motivu pomocí termotiskárny

Termotiskárna pracuje na stejném principu jako termokopírka, ovšem bez použití fólie na uložení termopapíru. Termotiskárnu je možné připojit k počítači, tabletu či telefonu. Jejich hlavní nevýhodou je náročné nastavení a důraz na přesnost při vkládání papíru, aby nedošlo k jeho zmačkání.

- Tisk motivu pomocí tiskáren Epson Eco Tank

Jedná se o nejnovější metodu, tyto tiskárny totiž obsahují speciální náplně a používají se speciální papíry, které jsou tenčí běžné kancelářské. Největší výhodou tohoto způsobu je možnost tisku velmi složitých a detailních motivů. Nejčastěji používanou značkou inkoustu i papíru je značka *Injekt Stencil*.

5. HISTORIE TETOVÁNÍ

Zkrášlování těla mělo obrovský společenský, náboženský a rituální význam. Lidé věřili, že jim přinese štěstí, odvahu, plodnost, prosperitu, ochranu, či příslušnost k nějaké komunitě. Můžeme také předpokládat, že když si naši předci zdobili svá těla, používali stejné přísady do barev na tetování jakožto i na jeskynní malby, šlo především o ovocné a rostlinné šťávy, zeminy a živočišná barviva.¹⁶ Přesné zmínky o prvním tetování se různí, nicméně můžeme říct, že zhruba kolem roku 3000 před naším letopočtem už lidé procesy tetování znali a praktikovali je.

V roce 1774 britský námořní kapitán, navigátor a průzkumník přivezl do Evropy prvního obyvatele Polynésie, který jmenoval Omai. Omai se dobrovolně přihlásil k plavbě na Cookově lodi, kde doučoval angličtinu. Po dopnutí byl přivítán prvním lordem admirality a pohyboval se v uznávané společnosti, kromě toho tamní obyvatele uchvátila jeho tetování, díky kterým se stalo tetování populární mezi členy vyšších vrstev společnosti. V roce 1891 v Dér el-Bahrí byly nalezeny barevné znaky na tělech egyptských mumií žen. Jejich tetování byla považována celých sto let za nejstarší, a to až do roku 1991, kdy bylo nalezeno tělo „Ledového muže“ v rakouských Alpách, které bylo dle odhadů staré zhruba 5000 let, což znamenalo, že pocházelo přibližně z doby 3200 let před naším letopočtem a tím se také jedná o nejstarší důkaz o tetování.

V Egyptě se tetovali výhradně faraoni, jejich těla byla ozdobená geometrickými obrázky, které měly chránit jejich duše během života i po něm. Ve starověkém Řecku a Římě se tetováním označovali nejen vrazi, otroci, zajatci a další trestanci, ale také šlechtičtí mládenci, jakožto znak statečnosti a oddanosti. Z tetování trestanců se dalo poznat jaký trestný čin daný člověk spáchal a jaký mu byl uložený trest. Kolem roku 325 našeho letopočtu bylo se zavedením křesťanství tetování zakázáno a v této době bylo vnímáno jako ďáblové dílo a znak čarodějnictví. V průběhu jedenáctého a dvanáctého století se díky vojákům a námořníkům stalo tetování novým suvenýrem, který si postupně přiváželi ze

¹⁶ARIGHAN. *Historie barevného těla I – zdobení těla a domorodé kmeny*. Online, blogový příspěvek. 16.9.2015. Dostupné z: Malovaný obličej, <https://malovanyoblicej.cz/2015/09/16/historie-barevneho-tela-i-zdobeni-tela-nasi-predci-soucasnici-a-prirodni-narody/>. [cit. 2024-01-25]

svých cest. V šedesátých letech dvacátého století začalo znovuzrození tetování, začali si ho pořizovat i herci a slavní zpěváci i jiné osobnosti a postupně se stalo módně důvěryhodné, jelikož se již nejednalo pouze o symbol nižších vrstev. V této době také docházelo ke křížovým výpravám do Svaté země (Izraele a Palestiny) a křesťanská symbolika tetování měla chránit svého nositele.

V dnešní době je možné tetování najít v každé sociální třídě, je mnohem běžnější a viditelnější než dříve. Nicméně stále existují silné, nežádoucí negativní reakce, hlavně ze strany „nepotetovaných“ jedinců, kteří vnímají tetování velmi tradičně, a to s vazbou na degradaci, kriminalitu a deviaci, naopak u jiných lidí může tetování vzbuzovat zvědavost, fascinaci či dokonce nadšení.

5.1. Historie tetovacích strojů

V historii, ještě před vznikem prvních tetovacích strojů, lidé používali všechno možné, například trny kaktusů, ostré hrany škeblí, rybí kosti, nože, odštěpky kostí zvířat i lidí. Barevné tetování je spíše až trendem dnešní doby, s prvním barevným tetováním do světa vstoupili Japonci, míchali ji především pomocí koření jako je kurkuma, nebo purpur (přírodní nachové barvivo). Dříve tetování totiž bylo výhradně černé a barva se vytvářela z dřevěného popelu, či sazí.¹⁷

Thomas Alva Edison v roce 1877 vytvořil první tetovací stroj, který ale nebyl určen primárně k tetování, jednalo se elektrické pero, které bylo součástí systému pro ruční kopírování dokumentů a kreseb. V roce 1891 toto pero ale Samuel O'Reilly upravil a tím vytvořil nový prototyp tetovacího stroje.¹⁸

První tetovací strojek, který byl patentován v prosinci roku 1891 vynalezl Thomas Riley. V roce 1904 pak Charles Wagner sestavil první cívkový tetovací stroj, který je i v dnešní době v tatarském odvětví používán nejvíce. V roce 1929 si nechal patentovat tetovací strojek, který fungoval na principu dvou cívek v jedné rovině s rámem, kdy jehla uměla rozříznout i plastovou šablonu Percy Waters. Rychlejší tetovací strojek, ve kterém mohla jehla proniknout hlouběji do kůže a vybraný motiv mohl být vytetován mnohem důkladněji, sestrojil Carol „Smokey“ Nightingale

¹⁷POTETOVAT.CZ. *Tetovací strojek a jeho historie*. Online. ©2017. Dostupné z: <https://www.potetovat.cz/tetovaci-strojek-a-jeho-historie/>. [cit. 2024-02-28]

¹⁸10.MASTERS. *Historie tetovacího stroje*. Online, blog. 28.5.2021. Dostupné z: <https://www.10masters.com/en/blog/tattoo-machine-history/>. [cit. 2024-02-26]

z Kanady v roce 1979, jednalo se o velmi propracovaný stroj, jenž byl vhodný k tetování nejen lidí, ale i zvířat. Rotační tetovací strojek sestavil v roce 1978 Manfred Kohr, u kterého se nechávali tetovat významné osoby sedmdesátých let dvacátého století. Rotační strojky ale nemají takovou dobu životnosti jako strojky cívkové. Pneumatický tetovací strojek si v roce 2000 nechal patentovat Carson Hill, mezi jehož přednosti patřila lehkost a pohon na vzduchový kompresor a usnadnění údržby (při sterilizaci se nemusel demontovat).

5.2. „Ötzi“ Muž z ledu

19. září 1991 našli němečtí manželé v Ötztalských Alpách na italsko-rakouských hranicích zmrzlé tělo muže, u kterého se později zjistilo, že zemřel zhruba kolem roku 3200 před naším letopočtem, také se u něj našel luk, toulec s šípy, měděná sekera a zbytky plátěných bot. V době smrti bylo „Ötzimu“, jak byl pojmenován, dle místa nálezu, kolem čtyřiceti šesti let, dle zkoumání zemřel na následky poranění šípem, jímž byl zasažený do zad.

Na jeho těle bylo nalezeno dohromady šedesát jedna tetování, kterými byly drobné tečky a čárky na zápěstích, kolenou, bedrech a hrudníku. Jak se později z výzkumů ukázalo, tak měl všechna tato tetování umístěná na místech, které mu způsobovaly zdravotní indispozice, konkrétně šlo o degeneraci kloubů, páteře a trpěl žlučnickovými kameny. Můžeme se tedy domnívat, že tato tetování nebyla náhodná a mohlo jít o formu léčby ať už symbolické nebo akupunkturní. Na hrudníku měl čtyři rovnoběžné čáry, které také mohly souviset s jeho zdravotním stavem, lymfskou boreliózou a srdeční chorobou. Nyní jsou jeho ostatky uloženy v Bolzanu v Itálii a jsou předmětem dalších zkoumání.

5.3. Amunet – egyptská mumie

V roce 1891 byla nalezena těla egyptských ženských mumií v Dér el-Bahrí (v blízkosti dnešního Luxoru). Jejich stáří se pohybuje kolem čtyř tisíc let, což znamená, že tetování na jejich tělech byla vyhotovena někdy kolem roku dva tisíce před naším letopočtem. Jednou z těchto ženských mumií bylo i tělo kněžky královského harému Mentuhotepe II. z Théb, Amunet, na níž se našla tetování v oblasti břicha, paží a stehen. Pod pupkem měla elipticky uspořádané vzory, tvořené z teček a čárek.

5.4. Maorské tetování

Maorské tetování obyvatelů Nového Zélandu patří k nevýraznějším stylům tetování na světě, říká se mu „Moko“ a jedná se o spirálovitý obrazec především na tvářích žen a mužů. Ženy si zkrášlovaly především rty a bradu, muži zase tváře a bradu, každý kmen měl své vlastní motivy a způsoby tetování, které tím pádem značilo příslušnost jedince k danému kmeni a jeho společenské postavení v něm. Nemuselo jít jen o zdobení tváří, postupně se tetování rozšiřovalo i na zbytek těla až ke kolenům. Maorský tatér byl jedním z nejváženějších členů kmene, většinou se jednalo přímo o šamana, který k jeho vytvoření používal ostrá kostěná dláta, později kovová, kterým se říkalo „uhi“, do těchto nástrojů se klepalo paličkou, čímž se vytvořily rány v kůži, do nichž se vpravovaly speciální šťávy z rostlin a popela. Maorští bojovníci také spojovali svá tetování s maskováním kontury svých tváří, čímž nepříteli ztížili své prozrazení a identifikaci, také se pomocí něho lépe přizpůsobili okolí a vzbuzovali v nepřítelích strach.

5.5. Tetování v Indii

V Indii má tetování hluboké kořeny již v historii, kdy bylo vnímáno jako šperk, který nelze ukrást a také způsob, jak ochránit své ženy před únosem, pro jiné kmeny totiž byly tetované ženy považované za neatraktivní. Ani v dnešní době není v Indii standartní trvalé tetování považované za módní záležitost. Nejčastějším způsobem zkrášlování těla dříve i dnes je zdobení rukou a nohou za použití henny, zvané „Mehndi“. Vzory mají svému nositeli přinést štěstí, proto se také aplikují na ruce a nohy nevěsty v předvečer svatby, dle tradice bude žena tím více mít šťastnější manželství a vztah s tchýní, čím déle jí barva na těle vydrží. Tradičními znaky jsou slzy, květiny, krajky a tenké čárky. Nutno podotknout že „Mehndi“ není permanentní tetování, ale pouze dočasné nabarvení kůže.¹⁹

¹⁹ ReGeNeRaCe. *Vyzkoušejte na vlastní kůži tradiční indické umění mehndi*. Online. ©2024. Dostupné z: <https://regenerace.cz/vyzkousejte-tradicni-indicke-umeni-mehndi/>. [cit. 2024-02-06]

6. VÝZNAM TETOVÁNÍ

Obrázky na těle symbolicky vyjadřují myšlení, touhy, zájmy a zkušenosti ze života nositele. V takovémto případě není prioritou mít tetování na viditelném místě a aby bylo pochopitelné pro ostatní, ale jde spíše o osobní připomínku něčeho důležitého. Naopak má-li osoba tetování viditelně a jedná-li se o výraznější až provokativní motivy, jejich význam je jednoduchý, jsou součástí image jedince, jeho příslušností k určité skupině nebo je možné je vnímat i jako projev vzdoru.

6.1. Funkce tetování

Každé tetování má svůj význam, člověk může mít na těle několik tetování a každé s významem jiným, záleží na motivaci, příležitosti, způsobu procesu a také na osobnosti nositele. Celkově je tetování velmi komplexní, jednotlivé funkce proto není možné brát jako jednu anebo druhou, spíše se vzájemně prolínají a doplňují. V této práci vycházím z rozdělení funkcí tetování podle Martina Rychlíka, které definoval ve své knize „Tetování, skarifikace a jiná zdobení těla“ a rozdělil je následovně: funkce rituální, esteticko-erotická, magicko-náboženská, léčebně-preventivní, komunikační a identifikační, sociálně-skupinová, statutárně-hierarchická a individualizační.²⁰

6.1.1. Funkce rituální

Obecně je tato funkce spjata spíše s kulturou domorodých kmenů, s rituálními obřady, kterými může být dosažení dospělosti, narození nového potomka, smrt někoho blízkého, nebo při jiných přechodových obřadů. V naší kultuře je rituální význam hlavně u tetování, které je spojeno s důležitou životní událostí, která i nadále udržuje v našem životě magický dopad této skutečnosti, případně změny.

Důležitou součástí je tady bolest, díky které je tetovaný považován za silného, schopného jedince, který ji zvládne překonat.

6.1.2. Funkce esteticko – erotická

Estetická funkce se řadí mezi jednu z nejdůležitějších, už jen proto, že zkrášlování těla bylo a je velmi důležité pro každého jedince. Tetování je i v dnešní době

²⁰ RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha: Nakladatelství lidové noviny, 2005, ISBN 80-7106-780-6

způsobem, jak podpořit či zvýraznit ženskost u ženy a mužnost u muže, jedná se tedy i o sexuální či erotickou část estetiky tetování.

6.1.3. Funkce magicko-náboženská

U domorodých kmenů bylo tetování spojené s magií, kdy šlo jak o magii homeopatickou, tak i o kontaktní. V takovýchto případech se jedná o symboly napodobující ochranná božstva. V dnešní době se ale čistě magická funkce již vytrácí. S magií bývá spojeno i náboženství, v tetování se projevuje specifickými motivy, jako jsou podobizny bohů, předměty či nápisy s náboženskou tematikou. Postupem času, bylo s výkladem bible tetování nejen omezováno, ale dokonce i zakazováno.

6.1.4. Funkce léčebně-preventivní

Léčebně-preventivní funkce patří k jedněm z nejstarších funkcí tetování, rozšíření víry v to že tetování léčí bylo dříve velmi časté. Lidé věřili, že propichování specifických bodů na těle může léčit revma, bolení hlavy, zničit nemoci, pomoci od bolesti kloubů, často se také praktikovalo v oblasti akupunkturálních bodů na těle.

6.1.5. Funkce komunikační a identifikační

Mezi subkulturami, tetování funguje jako způsob tajné komunikace, nebo identifikační symbol k jejich příslušnosti. Mimo jiné nám tetování předává informace o názorech, zájmech a postojích svého nositele. Mezi nejznámější novodobou formu identifikace pomocí tetování patřilo označení Židů a menšin v koncentračních táborech za druhé světové války.

6.1.6. Funkce sociálně-skupinová

Tetováním si jedinci označují příslušnost k určité skupině, jako jsou například motorkáři, fotbaloví fanoušci, různé gangy a jiné.

6.1.7. Funkce statuárně – hierarchická

Značí postavení ve společnosti, velmi používaná je tato funkce v kriminálním prostředí. Rozlišuje nám jednotlivé členy skupiny dle symbolu tetování, jeho

velikosti a umístění, určují nám jejich hierarchické postavení, případně může také odkazovat na společenskou roli či postavení.

6.1.8. Funkce individualizační

Postupem času je individualizační funkce častější než kdy dříve, jednotlivci pomocí tetování prosazují svoji jedinečnost, svobodu, individualitu, revoltu, nebo dokonce odmítání společenských norem.

7. STYLY TETOVÁNÍ

V současné době existuje několik stylů tetování, které jsou často kombinované mezi sebou. Mezi základní neboli čisté styly řadíme následující:

- Abstraktní tetování – Na rozdíl od tradičních tetování nám to abstraktní dává možnost vyjádření svých emocionálních a duchovních stavů skrze nekonkrétní tvary a vzorce. Závisí na barevných čárách, stínech v určitém směru. Tento styl byl používán již v historii například u domorodých kmenů v Polynésii nebo u obyvatel starověkého Egypta, ti tvořili tetování, které měly konkrétní duchovní či rituální význam a nejednalo se o konkrétní tvary. Naopak se spíše jednalo o přírodní jevy či kosmické cykly.
- Akvarelové tetování – Pro tento styl je charakteristický svůj jemný, malířský vzhled a průhlednými, postupně se vytrácejícími se barvami a skvrnami připomínající rozteklou vodu. Akvarelové tetování patří k jednomu z těch novodobějších a v současné době je velmi populární.
- Anime tetování – První tetování spojené s postavami anime (japonské postavy z videoher, či seriálů) se začalo objevovat v devadesátých letech dvacátého století. Tato tetování jsou pro majitele nosičem silné symboliky a osobního významu, může také představovat poctu dané postavě, či jen velkou oblibu v ni.
- Biomechanické tetování – Je spojením lidské anatomie s mechanickými prvky, jenž dohromady vytváří iluzi, že část těla osoby je také z části stroj. Je inspirován především science fiction a zájmem o kyberpunk a post-humanismus. Charakteristické jsou pro tento styl složité detaily ozubených kol, hydraulických pístů, kabelů a jiných mechanických součástí. Jedná se o novodobý styl tetování, poprvé se začal ztvárňovat v osmdesátých letech dvacátého století.
- Blackwork tetování – K vytvoření tohoto stylu se používá výhradně jen černý inkoust a jeho charakteristickými rysy jsou velké černé plochy, mandaly, či geometrické vzpory a podobně. Je také často využíván k zakrytí jiných, již dříve vytvořených tetování, se kterými třeba majitel není

spokojený, nebo již pro něj nemají ten správný význam. I když se může zdát, že se jedná o moderní novodobý styl, tak jím není, Blackwork totiž používali již v Polynésii a na Filipínách a do Evropy se dostal během šestnáctého století.

- Chicano tetování – Novodobý styl z průběhu dvacátého století, který pochází z Kalifornie ze Spojených států amerických od chicanské komunity. Je charakteristický především jemným šedým stínováním, detailními portréty postav ze života člověka a symboly s hlubokým významem, kdy jde zejména o obrazy Panny Marie, růženců, křížů a andělů. Současně se jedná o velmi populární, žádaný a uznávaný styl, který stále zůstává symbolem odvahy, hrdosti a kultury, která ho inspirovala.
- Dotwork tetování – Dotwork neboli tečkování, se řadí mezi jeden z nejstarších stylů, byl využíván k vytváření rituálních značek a symbolů na těle. Jde o styl, kde jsou vzory vytvářeny pouze za pomoci jednotlivých teček, ať už blízko u sebe, či dál, také záleží na tloušťce jehly. Hodně vzorů vytvořených tímto způsobem pochází z duchovních tradic, geometrických symbolů či mandal, známých pro meditativní a léčebnou energii, také mohou symbolizovat harmonii či spojení s přírodou.
- Geometrické tetování – V současné době je velmi populární, nicméně jeho kořeny sahají daleko do historie, kdy byly geometrické vzory používány k rituálům, náboženství a umění. Je vcelku jednoduché, přesné a velmi variabilní, jde o kombinaci a spojení různých tvarů, linií a symetrií, které vytváří harmonii a jsou poutavé. Používají se především kruhy, trojúhelníky, čtverce a jiné geometrické obrazce.
- Japonské tetování – Její běžnou symbolikou jsou tradiční a mytologické objekty jako jsou například drak, kapr, démon, květiny. Japonské tetování má svůj specifický název a tím je „irezumi“, to pokrývá většinu těla.
- Keltské tetování – Keltské tetování vychází z tradice keltského umění a symboliky, představuje uzly, kříže a spirály, je spojeno s kulturou vikingů a severskou mytologií. Mezi nejběžnější motivy patří runy, Thorovo kladivo,

draci, přírodní motivy. Význam keltského, skandinávského a severského tetování je silně duchovní a kulturní.

- Linework tetování – Čisté linie byly dříve velmi často využívány k vytvoření základních a jednoduchých symbolů, jenž měly kulturní, náboženský či rituální význam, dnes je Linework považovaný za jednu z nejdůležitějších a nejzákladnějších technik. Tento styl nevyužívá stínování ani barvy jiné než černou, důraz je kladen na čistotu jednotlivých linií v různých tloušťkách a délkách.
- Maorské tetování – Tradice tetování Maorů, původních obyvatel Nového Zélandu, je silně ukotvena v rituálech, legendách a životních cestách Maorů, bylo odrazem postavení jednotlivce ve skupině, jeho rodinného původu a osobních zkušeností. Každý vzor a linie nesou vlastní význam, který dohromady tvoří celkový příběh o majiteli. Může se jednat o symboly hor, řek, jiných přírodních prvků, vzor „koru“ (spirálovitý vzor, podobný výhonku kapradiny).
- Minimalistické tetování – Svým jednoduchým, elegantním a malým designem vystihuje filozofii minimalismu. Důraz tater klade především na preciznost a technickou dokonalost.
- Old School tetování – Jeho kořeny sahají do námořnické a vojenské kultury v minulých stoletích, jelikož velké množství jich bylo inspirováno životem námořníků na moři. Nejlépe je od ostatních stylů rozpoznatelný díky silným černým konturám, které jsou obrysem často jednoduchých barev a plochým způsobem vyplnění. Nejčastěji se aplikují symboly kotvy, růže, srdce, kotvy, hvězdy a další.
- Ornamentální tetování – Kombinuje estetiku a duchovní či rituální význam, bylo používáno již v dávných kulturách, a to po celém světě. Nejvýraznějším znakem tohoto stylu je geometrický design, jenž zahrnuje mandaly a různé symetrické vzory, které jsou nejen estetické, ale také mají duchovní a mnohdy i kosmologický význam.

- Polynéské tetování – Patří mezi jeden z nejstarších stylů a možností vyjádření lidské kultury a identity. Techniky se na jednotlivých ostrovech mohly lišit, nicméně společný znak byl u všech stejný, a to způsob komunikace a vyjádření postavení v komunitě, rodné linie či příběh svého života.
- Černobílé realistické tetování – Od tatéra je vyžadována trpělivost a šikovnost, vzhledem k technické náročnosti tohoto stylu tetování. Pomocí jemného stínování od světle šedé až do černé se tatér snaží dosáhnout realistického obrazu. Nejčastěji se používá k vytvoření motivů jako jsou portréty, zvířecí podobizny, krajiny a podobné.
- Čínské tetování – V historii bylo v Číně tetování spojované s náboženskými a kmenovými rituály, nebo bylo používáno jako označení trestanců a otroků. Stejně jako Japonské tetování nese i to Čínské kulturní a filozofický význam, mezi nejčastější symboly patří draci, orchideje, lotusy a tradičními barvami jsou černá a červená.
- Mezi další styly patří: New School tetování, Neo-Traditional, rytinové tetování a mikro realistické tetování.²¹

²¹ Black House Tattoo. *Styly tetování*. Online. Dostupné z: <https://www.blackhousetattoo.cz/styl>. [cit. 2024-02-26]

8. MOTIVACE

Dříve bylo tetování vnímáno jako symbol spojení s určitou skupinou, jednalo se o stejné symboly, které na těle měli například všichni muži z jednoho kmene, dnes toto spojení vidíme spíše jen sporadicky a to především u členů gangů a zájmových skupin, naopak mnohem častějším důvodem k pořízení tetování je potřeba individualizace. Jde o touhu jednotlivce vyčlenit se z většinové společnosti, nositel si jím totiž dodává pocit výjimečnosti, odlišnosti a zvláštnosti. Pro některé je tetování symbolem osvobození, nezávislosti a svobody, pro jiné zase možností, jak vystoupit z davu.²²

„Fyzické tělo slouží jako prostředek reprezentace genderu, etnicity i třídy, které jsou symbolicky ztělesňovány“²³. Tetování jednak přispívá k vytváření kulturního „já“ a zároveň je prostředkem, díky němuž dochází k propojení fyzického a sociálního těla. Fyzické tělo ozdobené tetováním má širší výkladový rámec²⁴

Identita neboli sebepojetí hraje v motivaci nechat se potetovat velkou roli a to především u dospívajících jedinců, jedná se o „*složitý psychologický konstrukt čili soubor názorů člověka vztahený k vlastnímu „já“*“²⁵ jehož součástí je vnímání svého těla a představy o něm. Úpravou vzhledu můžeme upoutat větší pozornost, projevit sexuální atraktivitu, zakrýt své nedostatky, nebo zvýraznit přednosti.

Tělesné modifikace, do kterých spadá i tetování, představují transformaci těla, ta je založena na uměleckém, rituálním, estetickém, sexuálním, náboženském, hledisku. Tetování je spojováno i se snahou člověka zapojit se do určité společnosti.

²² ADLER, Patricia A. a ADLER, Peter. *Peer Power: preadolescent culture and identity*. New Brunswick, N.J.: Rutgers University Press, c1998. ISBN 0813524598

²³ LOCHMANOVÁ, Alena. *Tělo za katrem*. str.142. Praha: Academia. 2020. ISBN 978-80-200-3019-1.

²⁴ DOUGLAS, Mary. *Natural symbols: explorations in cosmology*; London: Barrie &Rockliff the Cresset P., 1970. ISBN 0214650758

²⁵ THOROVÁ, Kateřina. *Vývojová psychologie: proměny lidské psychiky od početí po smrt*. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0714-6

9. SOCIÁLNÍ PATOLOGIE TETOVÁNÍ

Tetování nemusí být jen fyziologické, i když samo o sobě je možné ho chápat jako jistou odchylku od normy, vyskytují se ale i extrémní případy, kdy se už jedná o určité formy patologie. Mezi patologické formy tetování můžeme zařadit například sebepoškozování, v případech, kdy důvodem k tetování je pro člověka neustálé opakování bolesti během procesu (touží po požitku z bolesti). Také může jít o formu závislosti, kdy má jedinec nutkavou potřebu po dalším a dalším motivu na kůži. Nežádoucím motivem je také projev extrémní neochoty přizpůsobení se k určité skupině či celé společnosti.²⁶ Další formou je extremistické a radikalistické smýšlení v politice, náboženství, ideologiích, či ve sportovní kultuře u Hooligans skupin. Za patologické tetování můžeme považovat i tetování v kriminálním prostředí, konkrétně i u odsouzených jedinců, kteří ho mají jako určité stigma.

Petr Rychlík ve své knize popisuje tetované jedince jako osoby, které mají sklon k agresi a sadismu, sebedestrukci, narcismu, obsedantním sklonům a mají potřebu být středem pozornosti.²⁷

Podle Barbory Grögerové můžeme patologii tetování chápat třemi způsoby. Jedním z nich je závislost na bolesti, kterou osoba prožívá a při níž se do těla přirozeně vyplavuje látka tlumící bolest, což uvádí osobu do stavu ospalosti a menší citlivosti, při spojení tohoto pocitu s vytvořením vztahu mezi klientem tatérem, může vytvořit touhu po dalším tetování a pak znovu a znovu, až se na něm nakonec jedinec stane plně závislým. Druhým důvodem k trvalému označení se, může vést podle Grögerové spojitost s drogami, alkoholem a násilím, protože lidé, kteří pravidelně a ve větším množství požívají alkohol a jiné návykové látky, mají obecně mnohem menší psychické zábrany a nemají strach z odsouzení ze strany okolí, vzhledem k tomu, že si jeho následky již často v životě nesou. V legálním tetovacím salónu sice osobě pod vlivem jakýchkoliv návykových látek na žádost o tetování nevyhoví, to ale neznamená, že se jedinec nenechá potetovat v lepším případě například u kamaráda ve studiu (takzvaně na černo) nebo v tom

²⁶ KULHÁNEK, Jan. *Co říká tetování*. Online. In: Psychologie.cz. 10.7.2015. Dostupné z: <https://psychologie.cz/co-rika-tetovani/>. [cit. 2024-02-29]

²⁷ RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha: Nakladatelství lidové noviny, 2005; ISBN 80-7106-780-6

horším sám, ve stavu v jakém je, či v prostředí, které je naprosto nehygienické. Třetím pojetím je již zažitá stigma, že tetovaný člověk je do určité míry psychopatologický, nicméně tento názor byl nejhlasitější především v první polovině dvacátého století.²⁸

9.1. Tetování jako forma závislosti

Závislost u tetování je buď v souvislosti se sebepoškozováním nebo nutkavé touze po dalším a dalším tetování.

Závislost na tetování je vlastně stejná jako jakákoliv jiná, tetovaní jedinci jsou s každým dalším tetováním ochotni jít dál a dál, tak aby byla upokojena jejich potřeba. Postupně nemají problém s tím, že mají na těle už více barvy umělé než té přirozené, výběr motivu jim také netrvá dlouho a vybírají si taková umístění, která jsou buď mnohem citlivější proto, aby „pokořili“ svůj práh bolesti znovu a znovu, nebo postupují na místa, kde motivy není jednoduché lehce zakrýt a schovat před okolím, tudíž dochází k jeho zviditelnění.

Ludmila Fialová vnímá tetování jako formu tělesného poškozování, jenž odráží nespokojenost s vlastním tělem a depresivní postoje jedince.²⁹

Rozdíl mezi běžným pořízením tetování a patologickým sebepoškozováním spatřujeme hlavně v motivaci k jeho tvorbě, účelu (čeho tím chceme dosáhnout) a také v prožívání samotného procesu, zdali si prožitek bolesti osoba užívá a uspokojuje ji, nebo je to pro ni jen takzvané nutné zlo. Jedná-li se o cílené sebepoškozování, tak hlavní motivací pro jedince je právě již zmíněné potěšení a uspokojení z prožívání bolesti, následný výsledek již není tak důležitý.

²⁸ GROGEROVÁ, B. *Psychologie osobnosti tetovaného s důrazem na motivaci: sondáž do problematiky*. Online, diplomová práce. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta filozofická, 1997. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/112427>. [paywall]. [cit. 2024-01-27]

²⁹ FIALOVÁ, Ludmila. *Moderní body image: jak se vyrovnat s kultem štíhlého těla*. str. 26-27. Psychologie pro každého. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1350-0

10. TETOVÁNÍ SUBKULTUR

Pojem subkultury nebyl nikdy přesně definován. Začátkem 40. let 20. století se o jeho vysvětlení pokusil Milton Gordon, který řekl, že subkulturu můžeme brát jako dílčí kategorii uvnitř kultury. V sociologii se pojem subkultury používá k označení souboru určitých norem, hodnot, specifického chování a životního stylu, který je charakteristický pro menší skupinu v rámci většinové společnosti. Můžeme tedy říct, že subkultura je skupina osob, jenž se chtějí viditelně odlišit od většinové společnosti. Subkultury můžeme dělit podle různých kritérií, jedná se například o náboženství, rasu, etnikum, národnost, sociální postavení, zájmové aktivity a další.

Každá subkultura má své společné symboly, zvyky, způsoby chování, myšlení. Členy jednotlivých subkultur je možné mnohdy rozeznat již na první pohled, a to podle způsobu oblékání, způsobu vyjadřování (používání slangu), tělesných modifikací (tetování, skarifikace, piercing), místa zdržování se a podobně. Tetování subkultur, velmi často zastává funkci komunikační a identifikační

Za subkulturu můžeme považovat i obecně všechny tetované lidi, nicméně i mezi nimi jsou určité podskupiny (subkultury), které se identifikují různými styly tetování.

Níže je výčet některých subkultur, vyskytujících se na území České republiky a dále je popsáno tetování u námořníků, jakožto jedné subkultur. Kriminálnímu a vězeňskému tetování je věnována samostatná následující kapitola.

10.1. Subkultury v ČR

V České republice se některé subkultury usadily během totalitního režimu, jiné po Sametové revoluci v roce 1989, postupně se ale objevují stále nové. V současnosti je na území České republiky hned několik subkultur. Mezi některé patří: Punk, Skinheads, Hooligans, Tattoo people, Hippie, Hip hop, Skate, Grafitti, Motorkáři, Goths, Hackeři, Cirkus, Hardcore, a mnoho dalších.

Mezi ty nejnovější řadíme: LGBTQ+, Virtual, Tuning, Hipsteři, Emo, MMORPG, Otaku.

- MMORPG je zkratka z anglických slov „massively multiplayer online role-playing game, jde o skupiny hráčů počítačových her, kteří valnou většinu

svého času věnují hraní on-line hrám, ty jsou sdílené s mnoha dalšími hráči po celém světě.

- Hipsteři jsou osoby, jejichž styl života je založen zásadně na negaci a popírání, mají svůj specifický styl oblékání a hudby.
- LGBT je zkratka ze slov „lesba, gay, bisexuál a transsexuál“, která dohromady označuje skupinu osob s odlišnou sexuální orientací. Jejich znakem je duhová vlajka, kterou navrhl Gilbert Baker v roce 1978.
- Otaku označuje skupinu fanoušků, kteří mají v oblibě kreslené japonské seriály a novodobé technologie, členové této subkultury si tak říkají podle generace japonské mládeže, jež našla svůj životní styl také v moderních technologiích.

Počet a jednotlivé „typy“ subkultur se stále vyvíjí v závislosti na vývoji a posunu společnosti a různým prostředím ve kterých by se mohly vyskytovat.

10.2. Námořní tetování

Právě díky námořníkům se fenomén tetování rozšířil po celém světě a můžeme říct, že vše začalo u námořníka Jamese Cooka. Námořnické tetování sahá až do 16. století. Do Evropy ho přivezli evropští mořeplavci, během 18. a 19. století, kdy byly vysíláni do různých částí světa a během svých cest tudíž navštívili mnoho kultur a poznali mnoho tradic. Nejprve si tetování nechávali udělat jakožto suvenýry od místních obyvatel, později začali napodobovat jejich symboly, až si vytvořili své vlastní motivy, které se vážali k jejich životům a cestám na moři. Nejjednodušším způsobem, jak se na moři nechat potetovat, byla původní technika handpoke, kdy byla jehla zasazena do korku a namáčena v inkoustu.

Mezi nejtypičtější motivy námořnického tetování patří například motiv kotvy, lodě, vlaštovky, lana. Níže si více přiblížíme význam některých z nich.

- Motiv vlaštovky – Tetování vlaštovky bylo rituálem mezi námořníky, který spojoval estetiku, tradici a víru ve štěstí a bezpečnou plavbu. Vlaštovka symbolizovala hlavně blízkost pobřeží a pevniny, námořníci věřili, že tato vlaštovka na těle jim přinese štěstí a bezpečný návrat po dlouhé plavbě. Zároveň bylo zvykem, že si námořník dal tetovat jednu vlaštovku za

každých pět tisíc námořnických mil, jakožto symbolickou odměnu za jeho mořeplavecké výkony.

- Motiv kotvy – Tento motiv může mít několik velmi podobných významů. Mezi ten nejzákladnější patří, že kotva je pevný a těžký předmět, který slouží k zajištění lodi v klidných vodách, a proto symbolizuje stabilitu, sílu a schopnost překonávat nástrahy života na moři námořníkům. Zároveň jde také o touhu po nalezení pevného základu nebo přístaviště v životě a bezpečný návrat z moře domů. Pevnost kotvi také může představovat pevné pouto s blízkými osobami nebo s posádkou lodi, symbolizuje také věrnost a spolehlivost. Kotva je ale také odkazem na námořnickou kulturu a jejich historii, která se vyobrazovala i na jejich oblečení
- Motiv lodě – Především symbolizuje touhu po dobrodružství, objevování nových míst a cestování, jelikož námořníci tradičně hledali nové obzory a lodě byly prostředkem k dosažení těchto cílů. Jedná se o symbol silného spojení s mořem a námořnickým způsobem života. Taktéž se může jednat o určitou „vzpomínku“ na konkrétní loď či námořníky, se kterými dotyčný sloužil, to pak tedy představuje osobní historii a úspěchy v jeho kariéře.
- Motiv lana – Lana jsou na lodi používána k připevnění různých náčiní nebo k zajištění nákladu, jeho tetování může tedy symbolizovat pevný vztah s mořem a námořnickým způsobem života, schopnost pracovat s nástroji a vykonávat různé úkoly spojené s mořem. Lano se vyznačuje svojí silou a odolností, připomíná tedy námořníkovi, že je schopen překonávat těžkosti a nástrahy moře, zároveň se může jednat o význam spojený s bezpečností, navigací a schopností udržet směr.

Vysvětlení významů dalších motivů je následující:

- kříž měl zajistit křesťanský pohřeb,
- postava Neptuna nebo mořské želvy se tetovala při překročení rovníku,
- motivy žen námořníkům kompenzovaly dlouhodobou osamělost.

11. KRIMINÁLNÍ TETOVÁNÍ

Historie stigmatizace zločinců a otroků sahá až do období starověku, později se označovali kriminálníci v káznicích, následně v trestaneckých koloniích a v neposlední řadě, pro nás asi nejznámější stigmatizace vězňů v pracovních a koncentračních táborech, především v období druhé světové války. Na konci devatenáctého století italský lékař Cesare Lombroso tvrdil, že lidé inklinující ke zločinu mají větší pravděpodobnost patologické náklonosti k tetování.³⁰

Kriminální tetování samo o sobě má několik svých vlastních významů a funkcí.

- Především jde o příslušnost k určité skupině, kdy nám jednotlivé symboly představují přesvědčení, životní postoje, ideologickou orientaci a jedinec s jejich pomocí sděluje okolí jaké myšlenky, názory a skupinu reprezentuje. *„Rozhodnutí poříditi si tetování, jehož námět a význam identifikuje jedince jako člena specifické skupiny přívržence určité ideologie nebo sympatizanta konkrétního názorového spektra je zásadního charakteru a zpravidla vyjadřuje silné přesvědčení a náklonnost k vybrané subkultuře či myšlenkovému proudu.“³¹* Skupina, které je člověk součástí nemusí být vždy veřejně známá, může jít o skupinku pár jedinců, sektu nebo tajný spolek.
- Na předchozí bod navazuje funkce kolektivní identity skupiny, jedná se o stejnou symboliku používanou v uzavřené skupině s pevnými vazbami, jasně danou vnitřní strukturou, díky níž jedinec vyjadřuje sounáležitost a členství v dané skupině. Určité symboly, které se objevují na scéně českého věznictví jasně ukazují trestnou činnost jedince a nepřátelství vůči autoritám v trestním a bezpečnostním sektoru, které ještě zesiluje právě skupinová identita či vězeňské prostředí. Tetování v rámci uzavřeného kolektivu ztělesňuje závazek či slib neomezené oddanosti vůči skupině, které může být v určitých skupinách získáno až po takzvaném zasvěcení.

³⁰ VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Symbolika kriminálního tetování*. str. 33. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. ISBN 978-80-7380-579-1.

³¹ „Tamtéž“ str. 21

- Mocenské ambice – Moc představuje jednu ze zásadních hodnot kriminálních organizací, jež si snaží upevňovat skrze nenávisnou propagandu, násilné akce a zastrašování. Tetování může být podpůrným nástrojem právě při upevňování moci v kriminální subkultuře. Propracované kriminální organizace jsou typické specifickými tetováními, jenž zprostředkovávají identifikaci člena skupiny a jeho hierarchické postavení v něm. Symboly se aplikují na viditelná místa, tak aby byla vidět příslušnost k danému gangu, má-li jedinec postavení vyšší má symbolická tetování umístěná i na obličeji.
- Demontrace síly a prostředek zastrašení – Většinou kriminálních skupin není cizí zastrašující význam symbolů, kterým míří proti nepřátelům gangů, možné oběti, či pracovníkům bezpečnostních složek. Slouží jako prostředek psychologického násilí, či hrozba, k jejímuž uskutečnění dojde, nebudou-li splněny podmínky skupiny. Užívání takovýchto znaků, je ale závislé na splnění určitých úkolů, jimiž si jedinec zaslouží právo prokazovat se daným symbolem.
- Nenávistný motiv a ideologické přesvědčení – Symboly, pomocí nichž se představují členové kriminálních skupin, mohou odkazovat na ideologické přesvědčení nebo souvislosti s jejich nelegální činností. Skrze nenávistné motivy projevují členové gangů svoji zlobu a nenávist vůči policii dalším představitelům státní moci a často jsou tyto symboly ukazatelé k agresivnímu a násilnému chování vůči těmto osobám.
- Valná většina symbolů, která je využívána v kriminálním prostředí, byla zformována s cílem utajení své kriminální činnosti, postupů, organizační struktury a hierarchického uspořádání, především před policií, zpravodajskými službami a nepřátelských skupin. Jedná se tedy o určitý komunikační a dorozumivací prostředek mezi jednotlivými členy ať už venku na ulici nebo v prostředí věznic.³²

³² VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Symbolika kriminálního tetování*. str. 21-31. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. ISBN 978-80-7380-579-1.

Z bezpečnostního a kriminalistického pohledu má kriminální tetování podstatný identifikační význam a praktické využití především pro činnost složek v boji proti kriminalitě, jde hlavně o Policii České republiky, Armádu České republiky, Zpravodajské služby České republiky, Vězeňskou službu České republiky, Celní správu České republiky, Probační a mediační službu České republiky a další. Pokud budeme znát významy symbolů s kriminální tematikou, poslouží nám jako identifikátor, díky němuž budeme vědět více informací o osobnosti daného jedince a vybereme vhodný taktický postup ke komunikaci s ním. Znalost těchto symbolů Policii České republiky pomáhá při odhalování a objasňování kriminality, může jít o prodej drog, terorismus, či výtržnictví pouličních gangů. Důležitý význam má také při identifikaci jednotlivce, ať už jako možného pachatele trestného činu, nebo po nalezení jeho ostatků. Jako příklad mohu uvést úspěšné zatčení muže z Gruzie na letišti Václava Havla v roce 2014, na kterého byl vydán mezinárodní zatykač, přiletěl z Kyjeva a mířil dále do Lisabonu. Při kontrole se prokázal falešným pasem, nicméně jeho pravou totožnost policie zjistila právě díky jeho tetování na kolenou a rozsáhlých jizev.³³

I kriminální tetování, tak jako jiné se vyvíjí v návaznosti na vývoji společnosti a na stavu a dynamice kriminálního prostředí v České republice. Česká kriminální subkultura inklinuje k přejímání motivů a jejich symboliky spíše ze zahraničí, než aby si tvořila své vlastní a největší vliv na ni mají ruskojazyčné kriminální skupiny.

11.1. Vězeňské tetování

Vězeňská subkultura je seskupení osob, jenž má vlastní interní dynamiku (díky níž dochází k hierarchizaci, uzavírání dohod, projevům vzdoru vůči Vězeňské službě a podobně), neformální pravidla chování, specifický slang, a strukturální specifičnost, to je rozlišuje od zbytku společnosti.

Nejnámější vězeňská tetování vznikají zhruba v šedesátých letech dvacátého století v USA. V tamních věznicích si vězni na svých tělech zvěčňovali především motivy symbolizující americkou svobodu, kterými jsou například orel, vlajka, či

³³ ČT24.cz. *Nájemného vraha z Gruzie usvědčilo tetování a jizvy*. Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/najemneho-vraha-z-gruzie-usvedcilo-tetovani-a-jizvy-335736>. [cit. 2024-03-07]

socha Svobody. Dále pak využívali motivy srdcí, tvarů států, či znaky, které odporovaly tehdejšímu režimu. Ruští trestanci si vytvořili jeden z nejsložitějších systémů tetování, ve kterém je přibližně dvacet milionů vzkazů, ze kterých lze přečíst takřka celý život osoby již od narození a samozřejmě na těle nesmí chybět tetování symbolizující vězeňskou hierarchii. Na ruce se většinou tetuje jméno vězně a znakem doživotního trestu je koruna z ostnatého drátu. Důležitou částí na těle je prostředníček, tam patří označení, kolik životů člověk vzal. Kromě tetování, které si vězni nechali udělat dobrovolně jsou i taková, která dobrovolná nebyla, například pedofilové, Čečenci a Dagestánci byli označeni specifickými znaky na čele.³⁴

Abychom mohli chápat co v dnešní době vede odsouzené k tetování a jednotlivým motivům, je třeba chápat podstatu tělesnosti a význam těla ve vězeňském prostředí, neboť tělo je výhradním vlastnictvím odsouzeného, a to mu zajišťuje jistou míru integrity a svobody ve světě nesvobody.³⁵ První vězeňské tetování je záležitostí identity jedince, která vyjadřuje ochotu přijetí statusu vězně.

Nutno podotknout, že vězeňské prostředí není uzpůsobeno k aplikaci tetování, jsou zde nesterilní a nehygienické podmínky a hrozí opravdu vysoké riziko nákazy infekce, nemocí přenášených krví, či jiných zánětů, alergií a nežádoucích reakcí. Zákon č. 169/1999 S., o výkonu trestu odnětí svobody proto stanovuje dle §28 odst. 3 písm. e) že „*odsouzeným je zakázáno tetovat sebe, nebo jinou osobu, nechat se tetovat, nebo mít ve věznici v držení pomůcky k provádění tetování; to platí obdobně také pro jiné způsoby porušování integrity lidské kůže a držení pomůcek k provádění takové činnosti*“.³⁶ I přes toto zákonné ustanovení je tetování ve věznicích takřka běžnou aktivitou. Vězni se tetují potají, strojek si vyrábí vlastnoručně a improvizovaně z dostupných materiálů, jehlu většinou nahrazuje kovový ostrý nástroj jako je špendlík, zbroušená kytarová struna, žiletka

³⁴ ARIGHAN. *Historie barevného těla II – Historie tetování*. Online, blogový příspěvek. 26.9.2015. Dostupné z: Malovaný obličej, <https://malovanyoblicej.cz/2015/09/26/historie-barevneho-tela-ii-historie-tetovani/2/>. [cit. 2024-01-25]

³⁵ LOCHMANOVÁ, Alena. *Tělo za katrem*. str. 139. Praha: Academia. 2020. ISBN 978-80-200-3019-1.

³⁶ ČESKO, 1999. *Zákon č. 169/1999 Sb. zákon o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů*. Online. In: *Zákony pro lidi*. AION CS, © 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-169>. [cit. 2024-02-27]

a podobně a jako barva jim poslouží náplň z pera, inkoust, případně roztavený a zředěný podpatek vězeňské obuvi, jako ředidlo se používají kapky do očí.³⁷

Je třeba zmínit, že trestem odnětí svobody se mění prožívání, uvažování a chování vězně, jelikož vězeňské prostředí má své vlastní vnitřní normy a pravidla. Proto se důvody pořízení tetování různí a jsou ovlivněny několika faktory. Jedním z nich je pomyslná ochrana slabšího jedince, nebo nováčka ve věznici před těmi silnějšími, kdy tetování značí příslušnost k určité skupince, která mu poskytne ochranu. Dalším možným motivem je výraz protestu a vzdoru vůči svému trestu. Méně častým podnětem bývá nadbytek času, kdy se trestanec nudí a tak si jde nechat udělat tetování. Velká část trestaných osob, obzvláště pak recidivistů se projevuje tragickým způsobem k životu, jenž vyjadřují navenek nejen chováním, ale i prostřednictvím tetování. Obecně můžeme říct, že tetování je určitou formou adaptace odsouzeného na vězeňské prostředí, pak už záleží jen na tom, jestli jde o první odsouzení, nebo několikáté, u osob již vícekrát odsouzených je většinou možné sledovat jejich kriminální cestu právě i na jejich tetováních.

Návrhy tetování a jejich design je v dnešní době ve vězeňském prostředí velmi variabilní a individuální, souvisí s osobností jednotlivce, jeho finančními možnostmi, rodinným zázemím, sociálním postavením, kriminální minulostí, druhem trestného činu za který je odsouzen, náboženským, politickým zaměřením, sexuální orientací a dalšími.³⁸ Níže je výčet jen některých nejčastějších motivů vězeňského tetování, protože jich je opravdu velké množství:

- Biomechanické tetování – To je ve vězeňském prostředí velmi silně zastoupeno především u členů motorkářských gangů, pravicových extremistů, členů klubů fotbalových Hooligans, nebo u násilných zločinců se zálibou v bojových sportech.
- Motiv zbraně – Její vyobrazení na těle odsouzeného zpravidla ukazuje na jeho nebezpečnost, či na typ spáchaného trestného činu, například

³⁷ VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Symbolika kriminálního tetování*. str. 180-181. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. ISBN 978-80-7380-579-1.

³⁸ „Tamtéž“ str. 183

ozbrojenou loupež. Může se jednat o motiv stříelné zbraně, nebo nože, kudly, mačety či meče.

- Slovní tetování – Jde o slova, přísloví, citáty a rčení používané především ve vězeňském prostředí, která nemusí být nutně jen v českém jazyce, ale také v latině, španělštině, angličtině, ruštině a jiných jazycích. Většinou zrcadlí životní filozofii, nebo moudro, s nímž se nositel identifikuje, nezaujatý jedinec může z daných nápisů vydedukovat především vzdor, rezignaci nebo poraženectví a ztotožnění se s rolí společenského odpadlíka. Mezi nejčastěji používané výroky patří: Bez strachu není odvaha; odpouštím, ale ne všechno; jeden život, jedna šance; Carpe Diem – užij dne; Cosa Nostra – naše věc; Memento mori – pamatuj na smrt; Mors principu mest – smrt je jen začátek; Beast – bestie; Born in the Hell – narozen v pekle; No Future – žádná budoucnost a další.
- Motiv křídel – Pro vězně jsou křídla symbolem svobody, stejně tak jako jiné okřídlené bytosti, nejčastěji orel a holubice. V případě přívržence neonacistického smýšlení je nejčastějším motivem německá říšská orlice.
- Šašek – Je znázorněním cynismu a opovržení nad aktuálním děním ve světě, zároveň se může jednat o motiv pro štěstí.
- Motýl – Nejčastěji ženy ve věznicích si jej nechávají tetovat pro jeho symboliku s nadějí na změnu, jenž představuje přeměna housenky právě v motýla.

V České republice si propuštění trestanci z vězení odnášejí znak na těle zhruba v šedesáti procentech případů. Dle slov Aleny Lochmanové po letech výzkumu ve věznicích v České republice vyvozuje, že primárně existují tři místa na těle odsouzeného, která prý stojí za zvláštní pozornost, jedná se o srdce, obličej a genitál. Na srdce si nejčastěji vězni umisťují taková tetování, která jsou pro ně významná, proto se nejčastěji jedná o tetování rodiny, partnerek, s náboženskou tematikou, nebo extremistické symboly. Na obličejích jsou tetování plně viditelná z toho důvodu se jedná jednak o tzv. dehonestující symboly (penis na spánku, nebo čele konfidentů – udavačů), nebo o symboly značící silné přesvědčení

či dominanci. U tetování genitálu se jedná o specifickou modifikaci s velkým přesahem do oblasti mocenských vztahů a hierarchizace ve vězeňském prostředí.³⁹

11.2. Japonsko a Yakuza

První zmínky o tetování v Japonsku pochází zhruba z roku 300 před naším letopočtem, nicméně bylo vlastně stále zakázané a objevovalo se jen na tělech zločinců. V Japonsku je tetování stále vnímáno jako negativní projev, i přesto, že japonské motivy jsou v jiných zemích velmi oblíbené. Tetování zde má mnoho významů, pro někoho jde o duchovní ochranu, pro jiného jen o estetickou záležitost a pro jiného značí příslušnost k určité skupině.

Na začátku první dekády sedmnáctého století se tetování hojně používalo k označování a identifikaci kriminálků. Věznice v Japonsku vznikly totiž až později, a to nejprve v Ósace a Tokiu, do té doby nebylo, jakým jiným způsobem informovat veřejnost o přítomnosti zločinců, než je označit tetováním na obličeji, kterému se říkalo „bokkei“ Toto označení se použilo v případě spáchání menších trestných činů (vloupání, nevhodné chování, výtržnosti, krádež), pokud osoba spáchala čin spojený s jakýmkoliv násilím, byl mu automaticky udělen trest smrti. Kromě tohoto způsobu označení bylo tetování vládou zakázáno až do konce druhé světové války, i přesto ale bylo ve společnosti čím dál častější, především kvůli skupině Yakuza, jejíž identifikačním znakem je specifický styl tetování. Dnes ještě stále v Japonsku existuje mnoho pravidel upravujících tetování a působnost tatérů, nejznámějším z nich je zákaz vstupu osob s tetováním do bazénů, saun a dalších veřejných míst s odhalenými těly.⁴⁰ Tatěři, se stále snaží udržet tradici japonského tetování a změnit pohled veřejnosti na něj, nicméně stále se většina permanentnímu tetování vyhýbá, a proto volí spíše dočasné způsoby zkrášlování těla.⁴¹

³⁹LOCHMANOVÁ, Alena. *Tělo za katrem*. Praha: Academia, 2020. ISBN 978-80-200-3019-1.

⁴⁰ Profipřekladatel. *Tetování jako jazyk těla, co znamenalo v jednotlivých kulturách?* Online. ©2024. Dostupné z: <https://profiprekladatel.cz/cs/magazin/tetovani-jako-jazyk-tela-co-znamenalo-v-jednotlivych-kulturach:2500/>. [cit. 2024-02-14]

⁴¹ SHAFIGA S. *The Histori of Japanese Tattoos*. Online. In: Medium.com. 5.5.2020. Dostupné z: <https://medium.com/@sshafiga/the-records-of-japanese-tattoos-5e66853c857b>. [cit. 2024-03-02]

Yakuza nebo také Gokudó je japonská tradiční mafiánská organizace, zabývající se nelegální činností, především prodejem drog a prostitucí. Název Yakuza je odvozen z japonské karetní hry Ojčokabu a označuje nejhorší kombinaci karet. Pro Yakuza je typický neporušitelný vnitřní etický kodex, pevná hierarchie, bezmezná oddanost a dodržování starobylých rituálů.

Mezi členy skupiny je běžné tradiční japonské tetování, kterému se říká Irezumi, to se pak aplikuje tradiční ruční technikou Tebori. Jednotlivé vzory a motivy tohoto tetování obsahují informace o jeho nositeli, jeho rodině, hierarchickém postavení, dosavadní kriminální činnosti a jeho ztvárnění je velmi umělecké. Jedná se o jejich hlavní znak, a i když ho mají takřka na celém těle (pokrytá jsou záda, hrud', ruce po zápěstí a nohy po kotníky), nahý člověk pak vypadá jako by měl na sobě oblek, kterému se říká Horimono, tak ho pečlivě schovávají, aby nebylo vidět. Typickými znaky jsou draci, tygři, hadi, panter, květy sakury, chryzantémy, vlny, Koi a další. Po dokončení celého tetování (obleku Horimono), je osoba považována za opravdového muže.

11.3. Čínské triády

V roce 2002 byla v Číně založena Čínská společnost tatarských umělců, jenž vynaložila hodně úsilí k dosažení dodržování hygienických pravidel tetování.

Triády, neboli čínské zločinecké organizace, můžeme považovat za poměrně dost propracované a strukturované kriminální skupiny. Nemusí jít jen o skupiny založené v Číně, ale řadíme sem i ty, které vznikly na území Taiwanu, Singapur, Filipín, Thajska, Indonésie, Malajsie a dalších zemí, kde je čínská populace široce zastoupena. Čínské triády a takzvané „Tongy“ (veřejně působící společnosti, sloužící i k praní špinavých peněz)⁴² jsou součástí mezinárodního organizovaného zločinu, vybírají výpalné, věnují se kuplířství i padělání peněz, obchodují s drogami, zbraněmi a dalším nelegálním zbožím.

Tetování triád se vyobrazuje pomocí tradičních čínských symbolů, kterými jsou například draci, tygři, mytologické obrazce, bojovníci či slavní vládci a obsahuje důležité detaily, které mají skrytý význam a symboliku. Nejčastější je vyobrazení

⁴² SIGNIER, Jean-François. *Tajné společnosti*. str. 213. Praha: Fortuna Libri, 2007. ISBN isbn978-80-7321-303-9.

tří teček, kterými se členové triády identifikují. Jejich tetování je natolik osobité, že je jeho obsah znám až po zasvěcení jedince, kdy teprve potom získá podrobné informace o osobě, která dané tetování nosí.

Mezi nejčastější a nejznámější motivy patří vyobrazení draka, který patří do čínské čtveřice nadpřirozených bytostí a je brán jako symbol pozitivních mýtických sil. Čínský drak císařský byl a stále je uctíván jako symbol laskavosti a inteligence, jeho tetování by svému nositeli mělo přivolat štěstí a bohatství. Členové triády si většinou nechají vyobrazit dva draky, bojující o perlu uprostřed mezi nimi, ti symbolizují dvě pradávnné dynastie a perla označuje čínský trůn.⁴³

⁴³ VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Symbolika kriminálního tetování*. str. 106-108. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. ISBN 978-80-7380-579-1.

12. TETOVÁNÍ Z HLEDISKA ZDRAVÍ ČLOVĚKA

Jelikož při tetování dochází k porušení kůže a tím pádem k možnostem infekce, alergické reakce a jiných komplikací, je v oficiálních tetovacích salónech kladen velký důraz na dodržování hygienických předpisů, a to nejen na hygienu tatéra, klienta, a především místa kam bude umístěno tetování, ale také na používání sterilních nástrojů, jednorázových jehel a dezinfekčních přípravků.

Pro koho není tetování vhodné? Obecně lze říct, že není vhodné tetovat těhotné či kojící ženy, z důvodu potenciálních zdravotních rizik dopadajících na plod či dítě, dále pak osoby pod vlivem drog nebo alkoholu (zhoršení úsudku, koordinace, rekonvalescence), osoby s oslabeným imunitním systémem, nebo jinými zdravotními potížemi (lupénka, ekzém a podobně). Osoby, které nejsou schopny chápat důsledky tetování, mají duševní poruchu, jsou nesvéprávné, nebo jiným způsobem omezené v rozhodování, lze tetovat pouze se souhlasem zákonného zástupce, opatrovatele, nebo jiné zákonem stanovené osoby.

12.1. Informace pro klienta před provedením tetování:

Dle doporučení krajské hygienické stanice moravskoslezského kraje se sídlem v Ostravě vypíší devět základních zásad před provedením tetování.

- Využívat pouze takové služby, kde jsou všichni zaměstnanci řádně vyškoleni a mají certifikát o absolvování kurzu „Činnosti, při kterých je porušována integrita lidské kůže“.
- Vždy se informovat o zdravotních rizicích
- Vybrat si pro aplikaci pracoviště, které je čisté, uklizené a kde se dodržuje hygiena rukou a osobní hygiena.
- Zeptat se, zda pracovní plochy, stoly a židle jsou mezi jednotlivými klienty dezinfikovány.
- Informovat se, odkud pochází inkoust. Některé inkousty mohou obsahovat kovy, rozpouštědla a další
- Ověřit si, zda tatér používá jednorázové rukavice a mění si je mezi klienty, zda používá dezinfekční prostředky k dezinfekci rukou.

- Zkontrolovat, zda tatér používá jednorázové sterilní pomůcky (jehly, cartridge, tubusy) z neporušeného uzavřeného obalu a má nové pigmentovací kelímky
- Využívat pouze služby nabízené v pevné provozovně
- Při kožních potížích po tetování okamžitě vyhledat lékaře⁴⁴

12.2. Zdravotní následky

K nejběžnějším způsobům, jak přijít ke zdravotním komplikacím při aplikaci tetování je jeho neodborné, nešetrné provedení v nepříznivých a hygienicky nezabezpečených podmínkách. Mezi jedno z nejčastějších rizik patří možnost výskytu alergické reakce na některou ze složek, kterou daná barva obsahuje (například mangan, hliník, oxid železa, křemičitan měďnatý a jiné). Alergie se může projevit buď celkovým zhoršením stavu, jako je dušnost, malátnost, zvýšená teplota, nebo celková tělesná slabost, nebo také jako lokální, což může být zarudnutí pokožky, svědění či výskyt puchýřků v dané oblasti. Jedná se o nejčastější komplikaci, na níž ale ve většině případů není možné se připravit, neboť pokud klient neví, že je na danou látku alergický je možné provést jen úkony k zabránění šíření alergie, chlazení místa, položení klienta do pohodlné pozice, případně zavolat lékařskou pomoc.

Závažnější riziko poté představuje možnost infekce kůže zlatým stafylokokem (*Staphylococcus aureus* se u zdravých jedinců běžně vyskytuje na pokožce a sliznicích, ovšem při oslabení organismu je příčinou mnoha druhů infekce)⁴⁵ a následný přenos virových onemocnění krví, zejména virové hepatitidy B, virové hepatitidy C a infekce virem HIV.⁴⁶

Během každého procesu tetování je nutné, aby se dodržovala hygienická opatření, zejména jde o mytí rukou, dezinfekce pokožky před, během i po tetování,

⁴⁴ Krajská hygienická stanice Moravskoslezského kraje se sídlem v Ostravě. *Jak si vybrat bezpečné tetování aneb rizika spojená s tetováním*. Online. Dostupné z: https://www.khsova.cz/docs/01_aktuality/files/tetovani_rizika_2019.pdf. [cit. 2024-01-21]

⁴⁵ EUC. *Stafylokoky – příznaky, přenos a léčba*. Online. 5.7.2021. Dostupné z: <https://euc.cz/clanky-a-novinky/clanky/stafylokoky-priznaky-prenos-a-lecba/>. [cit. 2024-02-23]

⁴⁶ Krajská hygienická stanice Moravskoslezského kraje se sídlem v Ostravě. *Jak si vybrat bezpečné tetování aneb rizika spojená s tetováním*. Online. Dostupné z: https://www.khsova.cz/docs/01_aktuality/files/tetovani_rizika_2019.pdf. [cit. 2024-01-21]

použití sterilních jednorázových rukavic, jehel, ubrousků a jiných sterilních potřeb tatéra k práci.

Každý, kdo se jde nechat tetovat by měl být vždy před úkonem prokazatelně poučen o všech zdravotních rizicích.

12.3. Psychické následky

Jak jsem uvedla v předchozí podkapitole, zdravotní následky jsou především negativního charakteru, naproti tomu tetování může psychice člověka velmi pomoci. Díky tetování se může některým lidem zvednout sebevědomí, důvěra v sebe samy, nebo zvýšit pocit atraktivity vůči okolí. Tetování jako takové může mít pro svého nositele tedy léčebný efekt. Také touží-li osoba po členství v určité skupině a pořízení tetování jí to umožní, má to pro něj blahodárné účinky a pocit přijetí. Dalším pozitivním přínosem je přijetí sebe samotného, například pokud jedinec prodělal jakoukoliv operaci, nebo má jiné zranění či poškození na těle a je nespokojen s tím, jak to vypadá, tak jedním ze způsobů je nechat si jizvy potetovat motivem, který se osobě bude líbit a tím se překryje dané zranění. Tuto úpravu si člověk nechává udělat především za účelem přijetí daného zranění a zakrytí jeho nevzhledné vizáže.

13. SOCIÁLNÍ DOPADY TETOVÁNÍ

Na úvod řekněme, že den 17.7. je označen jako mezinárodní den tetování. V České republice se každoročně koná oficiální International Tattoo Convention Prague, jedná se o událost, na které se sejde velké množství tatérů z celého světa, probíhají zde přednášky, workshopy, různá vystoupení a další, v letošním roce tato akce proběhne od 17. do 19. 5. 2024.⁴⁷

Co se sociálních dopadů týče, tak se někdy mohou vyskytnout komplikace se společnostmi ve které se tetovaná osoba pohybuje, může jít především o diskriminaci, pomluvy či jiné posměšky, nebo nepřijetí. V dnešní společnosti mají tetování jedinci svá tetování čím dál častěji na místech, kde nejsou hned vidět, může to být z důvodu obav názoru a reakce okolí, nebo jen z vlastních preferencí (tetování má pro daného člověka osobní význam a nepotřebuje, aby bylo na viditelném místě).

Nejrizikovějším prostředím je pro tetovaného jedince především v zaměstnání, Tam může docházet k určitým formám diskriminace, obzvláště pokud jde o přijetí na pozici, kde bude v přímém kontaktu s jinými lidmi, například klienty či zákazníky, nebo bude-li během výkonu práce, či služby odhalena část jeho těla.

Obecně ať už jde o návštěvu parku, nákupního centra, veřejného bazénu, sauny, salónku, kavárny, venkovního hřiště a dalších veřejně i soukromě přístupných míst, se člověk v negativním případě častěji, než s diskriminací setká spíše s tázavými až opovrhujícími pohledy, případně posměšky a urážkami, ty ale nejsou na veřejnosti příliš časté.

V obou případech, v zaměstnání i mimo něj, vzhledem k tomu, že dnešní společnost je vůči tetování více otevřená, a ne tolik negativní jako tomu bývalo dříve, tak se také setkáváme s pozitivními reakcemi okolí, zájmem o některý z motivů, důvod, proč si člověk nechal vytetovat daný motiv a tak podobně, případně je reakce neutrální, to znamená, že se k tetovanému člověku nijak nevyjadřují, je jim to jedno.

⁴⁷ Tattoo-convention. Nejbarevnější akce roku. Online. ©2024. Dostupné z: <https://www.tattoo-convention.cz/>. [cit. 2024-02-27]

V Japonské společnosti je hlavním kulturním dopadem zákaz potetovaným lidem vstupovat do veřejných lázní, bazénů nebo saun. Pokud je ovšem tetování zakryté nikomu to nevadí. Martin Fuksa, olympijský kanoista a dvojnásobný mistr světa, uvedl v rozhovoru s Lukášem Šonským, že tetování v Japonských městských bazénech a saunách je zakázané, je prý známka toho, že osoba může být mafiánem nebo gangsterem a ostatní lidé by se dotyčného báli. On sám návštěvu bazénu řešil tak, že se koupal v tričku a v sauně se své tetování snažil zakrýt ručníkem.⁴⁸

13.1. V České republice

Dle tiskové zprávy společnosti Nielsen Admosphere o proběhlém výzkumu v České republice v roce 2020, na základě online testování pěti set respondentů, dvacet pět procent respondentů odpovědělo na otázku „Zda dokáže přítomnost tetování na těle druhého člověka změnit názor respondenta na něj nebo přístup k němu“ že ano. Jednalo se o respondenty ve věkovém rozmezí patnáct až čtyřicet čtyři let.⁴⁹

V rámci přijetí tetování na pracovišti se v dnešní době jedinci setkávají spíše s pozitivním přijetím jejich image, nicméně stále jsou případy, kdy tomu tak není a existence tetování na viditelném místě může ohrozit jedincovo přijetí na požadovanou pozici. Aktuálně nemá tetování ani jiná tělesná modifikace podporu v zákoně č. 262/2006 Sb., Zákoník práce, ani v zákoně č. 198/2009 Sb., Antidiskriminační zákon, proto si zaměstnavatelé upravují požadovaný vzhled zaměstnance pomocí etického kodexu a interních předpisů.⁵⁰ Například policisté ve službě se musí řídit závazným pokynem policejního prezidenta č. 181/2006 Sb., kterým se stanoví základní pravidla chování, služebního jednání a služební zdvořilosti v Policii České republiky. Článek 11 odstavec 7 tohoto pokynu říká, že „*Policista nesmí mít při výkonu služby tetování na hlavě. Viditelné tetování*

⁴⁸ ŠONSKÝ, Lukáš. *Proč si musel v bazénu zakrývat tetování?* Online. In: Olympijskytym.cz. 3.12.2017. Dostupné z: <https://www.olympijskytym.cz/article/japonsko-pohledem-mistra-sveta-proc-si-musel-v-bazenu-zakryvat-tetovani>. [cit. 2024-02-15]

⁴⁹Nielsen-Admosphere. *Tisková zpráva – čtvrtina Čechů přiznává, že nahlíží na druhé negativněji, pokud mají tetování.* Online. 2020. Dostupné z: <https://www.nielsen-admosphere.cz/news/ctvrtina-cechu-priznava-ze-nahlizi-na-druhe-negativneji-pokud-maji-tetovani>. [cit. 2024-03-01]

⁵⁰ Bc. JANEČKOVÁ, Michaela. *Jaký vliv má tetování na sociální status v zaměstnání.* Online, diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta pedagogická, 2017. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/afpbq/Janeckova_406097.pdf. [cit. 2024-02-15]

*v oblasti krku musí policista při výkonu služby zakrýt (například páskou v tělové barvě). Policista nesmí mít tetování, které je vulgární nebo které svým významem směřuje k propagaci či projevu sympatie k hnutí potlačujícímu práva a svobody člověka. Policejní prezident může rozhodnout o přísnějších pravidlech pro určité útvary a organizační články policie nebo činnosti“.*⁵¹

⁵¹ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 181/2006, kterým se stanoví základní pravidla chování, služebního jednání a služební zdvořilosti v Policii České republiky. [cit. 2024-02-15]

14. ZÁVĚR

Předložená bakalářská práce se zabývá tetováním jako sociálně patologickým jevem, jejíž cílem byla deskripce a analýza souboru relevantních poznatků o fenoménu tetování v kontextu sociálně-patologických jevů. Páteří celé práce jsou zpracované informace týkající se tetování, jeho historie, kultur odlišných od naší, motivací k jeho pořízení a jeho jednotlivé funkce. Dále jsou v práci rozebrány patologické motivy jimiž může být forma závislosti jedince na opakovaném prožitku bolesti, nutkavá touha po stále dalším a dalším motivu na kůži, extrémní potřeba individuality, čili silný projev nepřizpůsobivosti se vůči společnosti, nebo samotné kriminální tetování, jenž je také vnímáno jako patologické. V neposlední řadě jsou v textu přiblížena zdravotní rizika spojená s tetováním a sociální dopady.

Na základě zjištěných informací je pro kvalitně a hlavně bezpečně provedené tetování nezbytný nejen zkušený tatér, ale především hygienicky zabezpečené prostředí a jednorázové či sterilní nástroje, se kterými tatér pracuje. Mezi nejčastější zdravotní komplikace totiž patří riziko infekce, či závažnější přenos virových onemocnění, kdy může jít o žloutenku či HIV. Komplikací, jejíž vznik nelze moc ovlivnit, je alergická reakce na některou z látek, kterou obsahuje vpravovaná barva do těla. Zdravotní komplikace jsou tedy hlavně nežádoucí, naopak psychické následky jsou pro osobu spíše pozitivního charakteru, pomůže-li mu tetování například s přijetím určitého zranění, které pomocí něj zakryje, nebo je díky danému motivu členem určité skupiny, tak má velmi dobrý vliv na psychiku, tetováním také některým lidem vzrůstá sebevědomí a sebedůvěra.

Sociální dopady jsou v dnešní společnosti již ne tolik časté jako dříve, jelikož je tetování mnohem rozšířenější než bývalo. Nicméně stále se jedinec může setkat s nežádoucími reakcemi od společnosti v níž se pohybuje, jde především o pomluvy, posměšky či nepřijetí od rodiny nebo přátel. Větší problém ale představuje prostředí zaměstnání, kde stále v určitých profesích a u některých pozic dochází k diskriminaci tetovaných jedinců. Zatím totiž není žádná zákonná legislativa, která by tetované podpořila a zaměstnavatelé proto užívají vlastních interních předpisů.

Porovnáním historického a současného vnímání tetování, je možné konstatovat, na základě poznatků získaných zpracováním této práce, že vzhledem k mnohem větší rozšířenosti v populaci je pro společnost více akceptovatelné. V „naší“ společnosti již není tetování tolik spojováno s kriminalitou, s nižšími společenskými vrstvami a není nijak markantně odsuzováno, nicméně v jiných zemích jako je třeba Japonsko, je stále vnímáno negativně. Vyvinuly se také způsoby aplikace tetování, dnes se již jen sporadicky možné se setkat s používáním kostí, naopak pokročil vývoj tetovacích strojků, které jsou nejpoužívanější, ale i přesto jsou tradiční metody jednotlivých kultur využívány. Především jde o techniku pomocí vyšívání, kterou využívali Eskymáci, Evenkové a Čukčové, dále techniku Maorů a Indiánů střední Ameriky, která spočívala ve zjizvování kůže a také o tradiční japonskou techniku Tebori, pomocí níž se zdobí i členové Yakuzy.

Na základě studovaných materiálů je možné říct, že vzhledem k aktuálnímu rozmachu tetování není nikterak zvláštní že se v určitých případech jedná o formu patologie, ať už jde o sebepoškozování, závislost, inklinaci k tetování spojenou s užíváním drog a jiných návykových látek, extremistické smýšlení či specifickou motivaci v oblasti kriminálního tetování. Na rozdíl od historických vzorců povinné stigmatizace otroků a zločinců, má dnešní kriminální tetování několik významů a funkcí. Určuje příslušnost ke skupině, jednotu a bezmeznou oddanost vůči ní, udává hierarchické postavení, představuje ideologické přesvědčení, demonstruje sílu jedince i celého společenství, je možné ho využít jako prostředek tajné komunikace. Pro potřeby Policie ČR je velmi důležitá znalost jednotlivých významů, jelikož mají podstatný identifikační význam a využití při potírání kriminality. Trestem odnětí svobody osoba ztratí takřka vše krom svého těla, proto je jejím individuálním projevem se nechat se tetovat, byť k tomu ve věznicích nejsou vhodně podmínky ani vybavení, je vězeňské tetování běžnou činností. V Japonsku je tetování stále vnímáno negativně, i přes to, že japonské motivy tetování patří k těm nejemělečtějším a jeprpracovanějším. I dnes je na některá místa, jako jsou veřejné bazény a sauny, zakázán vstup osobám, které nemají své tetování zakryté. Pro japonskou Yakuзу je dle získaných poznatků tetování pro její interní kulturu velmi důležité, v dokončeném stavu vytváří na těle takzvaný

Horimono oblek, a i když ho v dnešní době spíše skrývají pod oblečením je stále na první příčce symbolu příslušnosti k nim. Další zločineckou organizací, která je v textu zmíněna je Čínská triáda, jejíž symbolickým tetováním členství jsou tři tečky na hřbetu ruky.

Závěrem je tedy možné říct, že tetování jako takové má své zdravé i nezdravé (patologické) formy. Z těch patologických se v České republice vyskytují ty v podobě sebepoškozování, závislosti, extremistického vyjadřování, ve spojitosti s návykovými látkami a ve vězeňském prostředí. Jiné nebezpečné skupiny jako již zmíněný gang Yakuza či triáda se zde naštěstí nevyskytují.

POUŽITÁ LITERATURA

Knižní zdroje:

1. ADLER, Patricia A. a ADLER, Peter. *Peer Power: preadolescent culture and identity*. New Brunswick, N.J.: Rutgers University Press, c1998. ISBN 0813524598
2. CIBULKOVÁ, Aneta. *Netetuj se blbě*. Praha: Pavel Jeřábek – nakladatelství PLOT, 2020. ISBN-978-80-7428-380-2.
3. DOUGLAS, Mary. *Natural symbols: explorations in cosmology*; London: Barrie &Rockliff the Cresset P., 1970. ISBN 0214650758
4. FIALOVÁ, Ludmila. *Moderní body image: jak se vyrovnat s kultem štíhlého těla*. Psychologie pro každého. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1350-0
5. FISCHER, Slavomil, ŠKODA, Jiří. *Sociální patologie: analýza příčin a možnosti ovlivňování závažných sociálně patologických jevů*. Psyché (Grada). Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2781-3
6. FISCHER, Slavomil, ŠKODA, Jiří. *Sociální patologie: závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení*. Psyché (Grada). Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5046-0
7. FRIEDMAN, Anna Felicity *The world atlas of tattoo*. New Haven, CT: Yale University Press, 2015. ISBN 9780300210484
8. HORÁK, Vladimír Jaromír. *Sociologie pro nesociology: text pro distanční studium*. Ostrava: Ostravská univerzita, 2005. ISBN 80-7368-131-5.
9. LAY, N, Thomas. Symbols to Grow on. Online. *Journal of Religion and Health*, 1980, vol. 19, no. 3, s. 180-185. Dostupné z: <https://doi.org/10.1007/BF00990135>. [cit. 2024-02-15]
10. LOCHMANOVÁ, Alena. *Tělo za katrem*. Praha: Academia, 2020. ISBN 978-80-200-3019-1.
11. MACIONIS, John J. *Social Problems*; Seventh Edition. New York, NY: Pearson Higher Education. [2016]. ISBN 9780134632520.

12. RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha: Mladá fronta, 2014; ISBN 978-80-204-3286-5
13. RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha: Nakladatelství lidové noviny, 2005, ISBN 80-7106-780-6
14. SIGNIER, Jean-François. *Tajné společnosti*. Praha: Fortuna Libri, 2007. ISBN isbn978-80-7321-303-9.
15. The New Encyklopedia Britannica; Encyklopedia Britannica; 1993; ISBN 97880852295717
16. THOROVÁ, Kateřina. *Vývojová psychologie: proměny lidské psychiky od početí po smrt*. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0714-6
17. VÁGNEROVÁ, Marie. *Současná psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-87408-03-2
18. VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Symbolika kriminálního tetování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. ISBN 978-80-7380-579-1.

Zákonná úprava

1. ČESKO, 2012. *Zákon č. 89/2012 Sb.; občanský zákoník*. Online. In: *Zákony pro lidi*. AION CS, © 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>. [cit. 2024-01-22]
2. ČESKO, 1999. *Zákon č. 169/1999 Sb. zákon o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů*. Online. In: *Zákony pro lidi*. AION CS, © 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-169>. [cit. 2024-02-27]
3. *Závazný pokyn policejního prezidenta č. 181/2006, kterým se stanoví základní pravidla chování, služebního jednání a služební zdvořilosti v Policii České republiky*. [cit. 2024-02-15]

Webové příspěvky

1. 10.MASTERS. *Historie tetovacího strojku*. Online, blog. 28.5.2021. Dostupné z: <https://www.10masters.com/en/blog/tattoo-machine-history/>. [cit. 2024-02-26]
2. ANNA. *Co je handpoke a v čem se toto tetování liší?* Online, blogový příspěvek. ©2021. Dostupné z: Módníblog.cz, <https://modniblog.cz/co-je-handpoke-a-v-cem-se-toto-tetovani-lisi/>. [cit. 2024-02-27]
3. ARIGHAN. *Historie barevného těla I – zdobení těla a domorodé kmeny*. Online, blogový příspěvek. 16.9.2015. Dostupné z: Malovaný obličej, <https://malovanyoblicej.cz/2015/09/16/historie-barevneho-tela-i-zdobeni-tela-nasi-predci-soucasnici-a-prirodni-narody/>. [cit. 2024-01-25]
4. ARIGHAN. *Historie barevného těla II – Historie tetování*. Online, blogový příspěvek. 26.9.2015. Dostupné z: Malovaný obličej, <https://malovanyoblicej.cz/2015/09/26/historie-barevneho-tela-ii-historie-tetovani/2/>. [cit. 2024-01-25]
5. Bc. FLÉGOVÁ, Marie. *Subkultura tetování Obsahová analýza časopisu Inked*. Online, diplomová práce. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Fakulta humanitních studií, 2013. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/55723/120125702.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. [cit. 2024-03-02]
6. Bc. JANEČKOVÁ, Michaela. *Jaký vliv má tetování na sociální status v zaměstnání*. Online, diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta pedagogická, 2017. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/afpbq/Janeckova_406097.pdf. [cit. 2024-02-15]
7. Bc. SEKYROVÁ POKORNÁ, Alena. *Tetování jako sociokulturní norma nebo patologie?* Online, diplomová práce. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Fakulta pedagogická, 2019. Dostupné z: https://theses.cz/id/uqeyir/Diplomova_prace_Sekyrova_Pokorna_Alena.pdf?zpet=%2Fvyhledavani%2F%3Fsearch%3DSPECIFIKA%20KOMUNIKACE%20PUBESCENT%20E2%80%8BV%20PROST%20C5%98

ED%C3%8D%20SOCI%C3%81LN%C3%8DCH%20S%C3%8DT%C3%8D%26start%3D21. [cit. 2024-01-21]

8. Black House Tattoo. *Styly tetování*. Online. Dostupné z: <https://www.blackhousetattoo.cz/styl>. [cit. 2024-02-26]
9. BRŮHA, R.; VÍTEK, L.; ŠPER, J.; URBÁNEK, P. *Akutní porfyrie – diagnostika a léčba*. Doporučený postup České hepatologické společnosti ČLS JEP. 1.3.2022. Dostupné z: <https://www.ces-hep.cz/file/693/akutni-porfyrie-doporuceny-postup-chs-aktualizace-2022.pdf>. [cit. 2024-01-21]
10. Celtic Supply. *Metody přenosu motivu na kůži*. Online. ©2024. Dostupné z: <https://www.celtic-supply.cz/nase-novinky/metody-prenosu-motivu-na-kuzi/>. [cit. 2024-02-26]
11. ČT24.cz. *Nájemného vraha z Gruzie usvědčilo tetování a jizvy*. Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/najemneho-vraha-z-gruzie-usvedcilo-tetovani-a-jizvy-335736>. [cit. 2024-03-07]
12. Edukee. *Tatér*. Online. ©2024. Dostupné z: <https://edukee.cz/profese/tater>. [cit. 2024-02-24]
13. EISMANNOVÁ, Agáta. *Handpoke: staronový způsob tetování zažívá velký návrat*. Online. 20.5.2021. Dostupné z: [FashionMagazin.cz, https://www.fashionmagazin.cz/handpoke-tetovani/](https://www.fashionmagazin.cz/handpoke-tetovani/). [cit. 2024-02-23]
14. EUC. *Stafylokoky – příznaky, přenos a léčba*. Online. 5.7.2021. Dostupné z: <https://euc.cz/clanky-a-novinky/clanky/stafylokoky-priznaky-prenos-a-lecba/>. [cit. 2024-02-23]
15. FIŠEROVÁ, Pavlína. *Tetování a sebepojetí jedince*. Online, bakalářská práce. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Fakulta humanitních studií, 2011. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/50489/130049931.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. [cit. 2024-01-18]
16. GLOZOVÁ, Sofie. *Fenomén tetování – tetování jako umění, vývoj a pojetí v různých kulturách a subkulturách*. Online, bakalářská práce. Hradec

Králové: Univerzita Hradec Králové, Fakulta pedagogická, 2021. Dostupné z: <https://theses.cz/id/89ydmi/STAG92574.pdf>. [cit. 2024-01-23]

17. GROGEROVÁ, B. Psychologie osobnosti tetovaného s důrazem na motivaci: sondáž do problematiky. Online, diplomová práce. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta filozofická, 1997. [paywall] Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/112427>. [cit. 2024-01-27]
18. Henna.eu. *Malování Hennou*. Online. 4.4.2018. Dostupné z: <https://www.henna.eu/rady-a-tipy/malovani-hennou>. [cit. 2024-02-23]
19. Charlie Doležal japonské tetování Ostrava. *Tradiční japonská metoda tetování Tebori*. Online. ©2024 Dostupné z: <https://www.japonsketetovani.com/>. [cit. 2024-02-23]
20. KARLÍK, Tomáš. *Před třiceti lety vydaly alpské ledovce Ötziho. Muž z pravěku vědcům ukázal, jak drsný byl tehdy život*. Online. In: ČT24. 19.9.2021. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/veda/pred-triceti-lety-vydaly-alpske-ledovce-oetziho-muz-z-praveku-vedcum-ukazal-jak-drsny-byl-tehdy-zivo-29024>. [cit. 2024-02-24]
21. KOMOŘANSKÝ, M, Jarouš. *Muž z ledu, Ötzi, měl na těle mapu promyšlených tetování, vědci přišli na význam*. Online. In: DOTYK; 20.10.2021. Dostupné z: <https://www.dotyky.cz/magazin/otzi-tetovani-30001020.html>. [cit. 2024-02-24]
22. Krajská hygienická stanice Moravskoslezského kraje se sídlem v Ostravě. *Jak si vybrat bezpečné tetování aneb rizika spojená s tetováním*. Online. Dostupné z: https://www.khsova.cz/docs/01_aktuality/files/tetovani_rizika_2019.pdf. [cit. 2024-01-21]
23. KULHÁNEK, Jan. *Co říká tetování*. Online. In: Psychologie.cz. 10.7.2015. Dostupné z: <https://psychologie.cz/co-rika-tetovani/> [citováno 2024-02-29]
24. METYCH, Michael. *Tetování – zdobení těla*. Online. Aktualizováno 15.2.2024. In: Britannica. Dostupné z: <https://www.britannica.com/art/tattoo>. [cit. 2024-02-26]

25. National Portrait Gallery. *OMAI*. Online. Aktualizováno 2018. Dostupné z: <https://www.portrait.gov.au/people/omai-1750>. [cit. 2024-02-22]
26. Nielsen-Admosphere. *Tisková zpráva – čtvrtina Čechů přiznává, že nahlíží na druhé negativněji, pokud mají tetování*. Online. 2020. Dostupné z: <https://www.nielsen-admosphere.cz/news/ctvrtina-cechu-priznava-ze-nahlizi-na-druhe-negativneji-pokud-maji-tetovani>. [cit. 2024-03-01]
27. POTETOVAT.CZ. *Tetovací strojek a jeho historie*. Online. ©2017. Dostupné z: <https://www.potetovat.cz/tetovaci-strojek-a-jeho-historie/>. [cit. 2024-02-28]
28. Profipřekladatel. *Tetování jako jazyk těla, co znamenalo v jednotlivých kulturách?* Online. ©2024. Dostupné z: <https://profiprekladatel.cz/cs/magazin/tetovani-jako-jazyk-tela-co-znamenalo-v-jednotlivych-kulturach:2500/>. [cit. 2024-02-14]
29. Protetovani.cz. *Druhy rotačních strojků a jejich hlavní výhody a nevýhody*. Online. ©2020. Dostupné z: https://www.protetovani.cz/index.php?route=extension/blog/blog_post&epost_id=21. [cit. 2024-02-29]
30. Protetovani.cz. *Koho bych tetovat neměl/a?* Online. ©2020. Dostupné z: <https://www.protetovani.cz/koho-bych-tetovat-nemel>. [cit. 2024-02-29]
31. ReGeNeRaCe. *Vyzkoušejte na vlastní kůži tradiční indické umění mehndi*. Online. ©2024. Dostupné z: <https://regenerace.cz/vyzkousejte-tradicni-indicke-umeni-mehndi/>. [cit. 2024-02-06]
32. RYCHLÍK, Martin. *Tetování (2. díl): Funkce a symbolika*. Online. In: Český rozhlas. 17.12.2007. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/tetovani-2dil-funkce-a-symbolika-6631677>. [cit. 2024-02-24]
33. RYCHLÍK, Martin. *Tetování jako výšivka. Tatér Martin Štuler využívá jehlu a nit*. Online. In: Lidovky.cz. 11.11.2016. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/relax/zajimavosti/tetovani-jako-vysivka-tater-martin-stuler-vyuziva-jehlu-a-nit.A161110_201321_In-zajimavosti_bri. [cit. 2024-01-22]

34. ŘÍHOVÁ, Magda. *Rizika spojená s tetováním a piercingem žen*. Online, bakalářská práce. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitních studií, 2017. Dostupné z: https://digilib.k.utb.cz/bitstream/handle/10563/39996/%C5%99ih%C3%A1kov%C3%A1_2017_dp.pdf?sequence=1&isAllowed=y. [cit. 2024-01-06]
35. SHAFIGA S. *The Histori of Japanese Tattoos*. Online. In: Medium.com. 5.5.2020. Dostupné z: <https://medium.com/@sshafiga/the-records-of-japanese-tattoos-5e66853c857b>. [cit. 2024-03-02]
36. Sociologická encyklopedie. *Symbol*. Online. Aktualizováno 7.3.2018. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Symbol> [cit. 2024-03-01]
37. STUDENTIFY. *Historie tetování – od starověku do současnosti*. Online. 4.4.2022. Dostupné z: <https://www.studentify.cz/historie-tetovani/>. [cit. 2024-02-21]
38. ŠONSKÝ, Lukáš. *Proč si musel v bazénu zakrývat tetování?* Online. In: Olympijskytym.cz. 3.12.2017. Dostupné z: <https://www.olympijskytym.cz/article/japonsko-pohledem-mistra-sveta-proc-si-musel-v-bazenu-zakryvat-tetovani>. [cit. 2024-02-15]
39. TERKA. *Tetování ve světě: Jak se na něj dívají a jaké metody se používají?* Online. In: ESMOND. 24.9.2020. Dostupné z: <https://www.esmond.cz/tetovani-ve-svete-jake-metody-se-pouzivaji/>. [cit. 2024-02-23]
40. Tattoo-convention. *Nejbarevnější akce roku*. Online. ©2024. Dostupné z: <https://www.tattoo-convention.cz/>. [cit. 2024-02-27]
41. TOMANOVÁ, Petra. *Historie a současnost tetování a piercingu*. Online, bakalářská práce. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Fakulta přírodovědecká, 2017. Dostupné z: https://theses.cz/id/gbv4k8/Historie_a_sou_asnost_tetovn_a_piercingu.txt. [cit. 2024-02-18]

42. Yakuzapremium.cz. *Japonsko a Yakuza – historie*. Online. 29.4.2021.
Dostupné z: <https://www.yakuzapremium.cz/clanky-2/japonsko-a-yakuza-historie/>. [cit. 2024-02-16]
43. ZHRÁDKOVÁ, Simona. *Tetování a další tělesné modifikace: jejich význam pro jedince a zjišťování tendence k rizikovému chování u těchto osob*. Online, diplomová práce. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Fakulta filozofická, 2013. Dostupné z: <https://theses.cz/id/9obmtx/00173008-564411658.pdf>. [cit. 2024-01-06]